

ANALIZA GOSPODARKI LEŚNEJ ZA OKRES
OBOWIĄZYWANIA DOTYCHCZASOWEGO PLANU
URZĄDZENIA LASU 01. 01. 2013 - 31. 12. 2022
W NADLEŚNICTWIE TORUŃ

REFERAT NADLEŚNICZEGO NADLEŚNICTWA TORUŃ
NA NARADĘ TECHNICZNO-GOSPODARCZĄ

Analiza sporządzona zgodnie z § 76 ust. 3 Instrukcji Urządzania Lasu cz. 1, zatwierdzonej
Zarządzeniem nr 55 Dyrektora Generalnego LP z dnia 21 listopada 2011 r.

Podpis Nadleśniczego

NADLEŚNICZY
Bogusław Kashyna

Toruń, 30 września 2022 r.

Spis treści

I. Dane ogólne o Nadleśnictwie	3
II. Analiza gospodarki przeszłej	6
1. Stan posiadania	6
2. Użytkowanie lasu	7
2.1. Użytkowanie rębne	8
2.2. Użytkowanie przedrębne.....	8
2.2.1. Uzyskany wskaźnik intensywności poboru miąższowości w zabiegach pielęgnacyjnych.....	9
3. Hodowla lasu.....	13
3.1. Porównanie wykonania zadań w zakresie hodowli lasu	13
3.2. Ocena upraw i młodników	17
4. Wpływ wykonanych zabiegów gospodarczych na stan lasu	23
5. Odnowienia naturalne:	27
6. Selekcja i nasiennictwo	27
6.1. Drzewostany nasienne.....	27
6.2. Drzewa mateczne	28
6.3. Źródła nasion.....	28
6.4. Uprawy pochodne	29
7. Gospodarka szkółkarska	29
8. Użytkowanie uboczne.	30
8.1. Plantacje choinkowe	30
9. Ochrona lasu	30
9.1. Przyczyny szkód	30
9.2. Szkodniki owadzie – powodowane szkody	31
9.3. Analiza występowania szkodników wtórnych.....	33
9.4. Grzybowe czynniki szkodotwórcze	34
9.5. Zwalczanie chorób grzybowych	34
9.6. Szkodniki upraw	35
9.7. Zagrożenia i szkody ze strony zwierzyny łownej	36
9.8. Ewidencja szkód	36
9.9. Szkody powodowane przez czynniki abiotyczne i antropogeniczne.	38

10. Ochrona przeciwpożarowa.....	40
11. Lasy Niepaństwowe	43
12. Gospodarka łowiecka.....	43
12.1.Charakterystyka przyrodniczo - łowiecka obwodów łowieckich	45
12.2. Analiza inwentaryzacji, planu i jego wykonania dla jelenia w okresie 2013 - 2022.....	46
12.3. Analiza inwentaryzacji, planu i jego wykonania dla danieli w okresie 2013 - 2022.....	47
12.4. Analiza inwentaryzacji, planu i jego wykonania dla saren w okresie 2013 - 2022	49
12.5. Analiza inwentaryzacji, planu i jego wykonania dla dzików w okresie 2013 - 2022.....	51
12.6. Analiza wykonania WŁPH w Toruńskim Łowieckim Rejonie Hodowlanym - nr 6 w powiązaniu ze szkodami	52
13. Ochrona przyrody i kształtowanie gospodarki wodnej.....	55
13.1.Zabiegi ochronne w szczególnie cennych obiektach przyrodniczych	55
13.2.Rezerwaty przyrody	56
13.3.Pomniki przyrody.....	60
13.4.Użytki ekologiczne	60
13.5.Obszary Natura 2000	61
13.5.1.Obszary Specjalnej Ochrony (OSO) :.....	61
13.5.2.Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk (SOO):.....	64
13.6.Zespół Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego	68
13.7.Obszar Chronionego Krajobrazu	70
13.8.Siedliska przyrodnicze chronione poza obszarem Natura 2000	72
13.9.Strefy ochronne ostoi	72
13.10.Zespół krajobrazowo- parkowy	72
14. Promocja i edukacja	72
15. Infrastruktura techniczna.....	77
III. Uwagi końcowe	79

I. Dane ogólne o Nadleśnictwie

Nadleśnictwo Toruń utworzone 1 stycznia 1993 roku, na podstawie Zarządzenia nr 64 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 31 grudnia 1992 roku w sprawie utworzenia nowych oraz zmiany terytorialnego zasięgu niektórych istniejących nadleśnictw Lasów Państwowych. Powstało z połączenia obrębu Olek należącego do Nadleśnictwa Dobrzejewice oraz obrębu Ostromecko należącego do Nadleśnictwa Żołędowo. W 1998 roku na podstawie Zarządzenia nr 93 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 30 czerwca 1997 roku zmieniającego zarządzenie w sprawie określenia terytorialnego zasięgu działania nadleśnictw wchodzących w skład Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu oraz terytorialnego zasięgu działania Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu, Nadleśnictwo powiększyło się o 177,32 ha gruntów przekazanych przez Nadleśnictwo Jamy.

W obecnym zasięgu terytorialnym Nadleśnictwo położone jest w województwie kujawsko-pomorskim na terenie:

- powiatu bydgoskiego – gminy Dąbrowa Chełmińska,
- powiatu chełmińskiego – gmin Kijewo Królewskie, Papowo Biskupie, Unisław,
- powiatu toruńskiego – gmin Chełmża, Lubicz, Łubianka, Łysomice, Zławieś Wielka,
- miasta Torunia.

Mapa podziału administracyjnego Nadleśnictwa na gminy

Siedziba Nadleśnictwa Toruń znajduje się w Toruniu przy ul. Polnej 34/38, a w skład jego struktury organizacyjnej wchodzi następujące obręby leśne i leśnictwa:

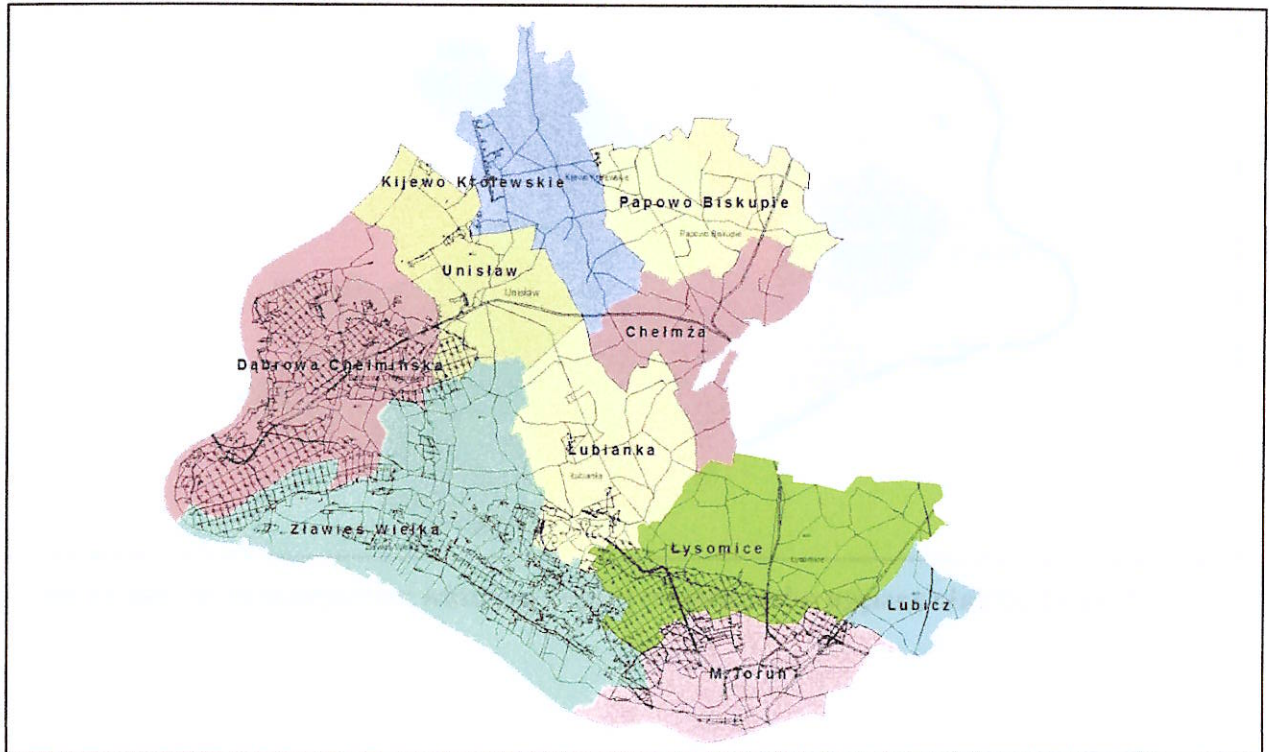
obręb Olek:

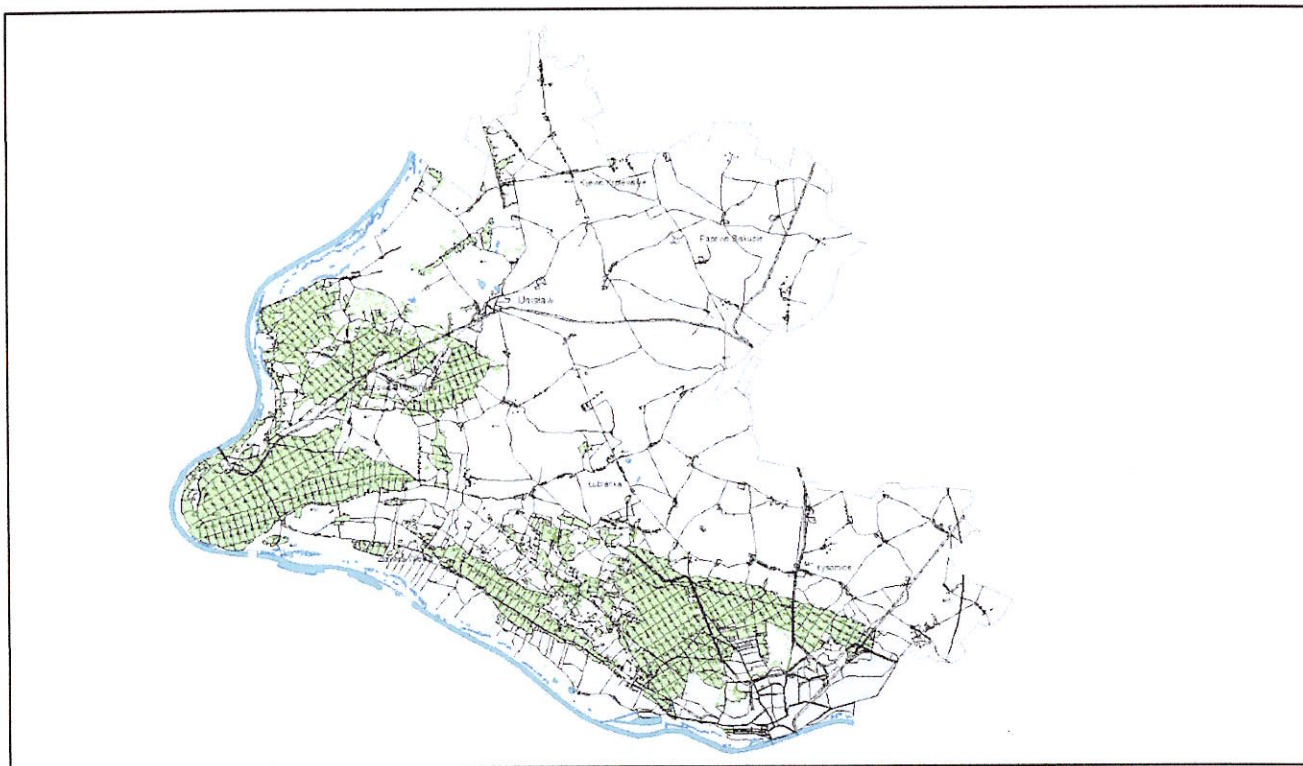
1. Leśnictwo Gutowo – Pędzewo, 87-134 Zławieś Wielka
2. Leśnictwo Łysomice – ul. Toruńska 12, 87-148 Łysomice
3. Leśnictwo Olek – Olek 1, 87-148 Łysomice
4. Leśnictwo Wrzosa – Barbarka 1, 87-100 Toruń

obręb Ostromecko:

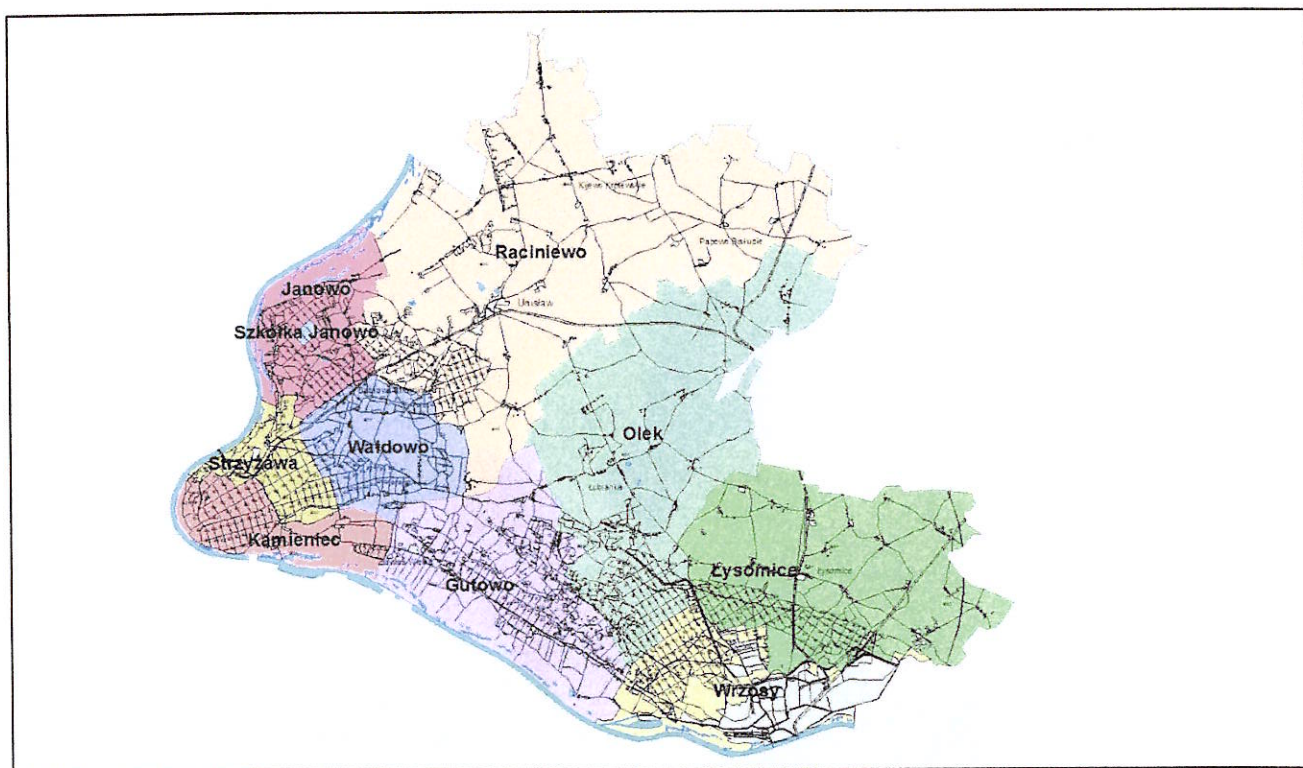
5. Leśnictwo Janowo – Janowo 43, 86-070 Dąbrowa Chełmińska
6. Leśnictwo Kamieniec – Czarnowo 54, 87-134 Zławieś Wielka
7. Leśnictwo Raciniewo – Raciniewo 71, 86-260 Unisław
8. Leśnictwo Strzyżawa – Strzyżawa 15, 86-070 Dąbrowa Chełmińska
9. Leśnictwo Wałdowo – Wałdowo Królewskie, 86-070 Dąbrowa Chełmińska
10. Leśnictwo Szkółka Janowo – Janowo, 86-070 Dąbrowa Chełmińska

Nadleśnictwo Toruń swoim zasięgiem obejmuje obszar pomiędzy Wisłą a umowną linią poprowadzoną od Torunia przez Chełmżę do Chełmna i obejmuje obszar ponad 67 tys. ha.

Mapa gruntów zarządzanych przez Nadleśnictwo

Mapa podziału zasięgu administracyjnego i gruntów zarządzanych na leśnictwa

Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej Polski (Roman Zielony, Anna Kliczkowska 2010) lasy Nadleśnictwa Toruń należą do następujących jednostek:

Kraina: Wielkopolsko-Pomorska III:

- Mezonegion: Kotlina Grudziądzka III.11,
- Mezonegion: Pojezierza Chełmińskiego III.12,
- Mezonegion: Kotlina Toruńsko-Płocka III.19 – przeważająca część obszarów leśnych.

(w tej klasyfikacji nie wyróżnia się dzielnic)

II. Analiza gospodarki przeszłej

W bieżącym opracowaniu przedstawiono analizę wykonania Planu Urządzenia Lasu sporządzonego na lata 2013-2022. W związku z trwającym jeszcze rokiem 2022, analizę za ten rok przedstawiono na podstawie planu zasadniczego lub rzeczywistego wykonania zakończonych zadań.

1. Stan posiadania

Powierzchnia ogólna gruntów Nadleśnictwa Toruń, z początkiem okresu dla którego wykonano plan urządzenia lasu (2013-2022) wynosiła **14 599,46** ha. Aktualnie, na dzień **30 września 2022 roku**, powierzchnia ogólna wynosiła **14486,3924** ha.

W analizowanym okresie w stanie posiadania Nadleśnictwa Toruń miały miejsce następujące zmiany:

1. Nabycie gruntów leśnych na podstawie art. 37 i 37a Ustawy o lasach – przybyło:

+ 7,8500 ha
2. Nabycie gruntów leśnych zgodnie z art.37d ustawy o lasach – prawo pierwokupu **+ 38,35 ha**
3. Zamiana gruntów w trybie art. 38 pkt.4 ustawy z dnia 28 września 1991 r.
o lasach – przybyło:

+ 2,2805 ha
4. Grunty przejęte w trybie art. 36 ustawy z dnia 28 września 1991 r.
o lasach – przybyło:

+ 5,9730 ha
5. Sprzedaż lokali w trybie art. 40a ustawy z dnia 28 września 1991 r.
o lasach (21 lokali) – ubyło:

- 2,2421 ha
6. Zwrot byłym właścicielom – ubyło:

- 147,0532 ha
7. Wywłaszczenie w trybie ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r.
o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji

w zakresie dróg publicznych – ubyło:	- 10,691 ha
8. Wywłaszczenie w trybie ustawy z dnia 8 lipca 2010 r. o szczególnych zasadach przygotowania do realizacji inwestycji w zakresie budowli przeciwpożarowych – ubyło:	- 0,2200 ha
9. Regulacja stanu posiadania KW – ubyło:	- 7,3148 ha

Wspomnieć również należy, o roszczeniach spadkobierców byłych właścicieli lasów, których majątki zostały znacjonalizowane. W stosunku do gruntów pozostających w zarządzie Nadleśnictwa Toruń aktualnie nie toczą się postępowania sądowe dotyczące zwrotu byłym właścicielom majątku.

Gruntów we współwłasnościach jest **0,7377ha**.

Nadleśnictwo nie posiada jeszcze założonych ksiąg wieczystych na 8 działkach, na sumarycznej powierzchni **2,67 ha**.

2. Użytkowanie lasu

Do analiz przyjęto dane zgodne z zatwierdzonym planem urządzenia lasu na lata 2013- 2022 wynoszące:

- dla łącznego miąższościowego etatu cięć użytkowania głównego - **578545,00 m³** grubizny netto,
 - dla etatu cięć w użytkowaniu rębnym - **311793,00 m³** grubizny netto,
 - dla etatu cięć w użytkowaniu przedrębnym o miąższości szacunkowej - **266752,00 m³** grubizny netto.

Porównanie zaplanowanych zadań gospodarczych w zakresie cięć rębnych i przedrębnych w ha oraz m³ grubizny za ubiegłe dziesięciolecie z jego wykonaniem dla nadleśnictwa i obrębów przedstawiono w tabelach IX (zgodnie z IUL)

W minionym okresie w Nadleśnictwie pozyskano **578494,08,00 m³** grubizny, czyli ustalony obligatoryjny maksymalny etat użytkowania głównego, wynoszący **578545,00 m³** grubizny netto, jest (z założeniami realizacji pozyskania drewna od końca sierpnia do końca roku) zrealizowany w **99,99%**.

2.1. Użytkowanie rębne

Z zestawień tabelarycznych (tabela 5) wynika, że etat powierzchniowy cięć rębnych zrealizowano w **91,99%** w tym: w obrębie Olek w **88,21%**, w obrębie Ostromecko w **95,69%**. Rębnie złożone w tym wskaźniku wykonano na poziomie **99,00%**. Etat miąższościowy użytków rębnych został wykonany ogółem w Nadleśnictwie w **96,21%**, w tym: w obrębie Olek w **93,14%**, w obrębie Ostromecko w **99,45%**. Udział użytków przygodnych wynosi **2,4%**.

Niższe wykonanie miąższościowego, a w szczególności powierzchniowego etatu użytków rębnych wiąże się z wykonaniem większym od planowanych, cięć niezaliczanych na poczet etatu powierzchniowego na poziomie 600% (plan 1168 m³, wykonanie 7009,3 m³) miąższości planowanej. Miąższość uzyskano z poszerzania pasów widoczności przy liniach PKP, inwestycji drogowych nadleśnictwa, zrębów sanitarnych oraz wyższej od zaplanowanej zasobności drzewostanów na zrębach, szkodami czynników biotycznych i abiotycznych oraz wyższą uzyskaną intensywnością cięć pielęgnacyjnych. Z uwagi na obowiązującą jeszcze w Nadleśnictwie Toruń w mijającym okresie zasadą kompensacji użytków głównych, przekroczenie etatu miąższościowego w użytkowaniu przedrębnym zostało zrównoważone zmniejszeniem wykonania użytków rębnych. W ostatnich kilku latach wpływ na wykonanie i opóźnienia realizacyjne, w każdym rodzaju cięć, ma wyrażana negatywna opinia społeczna wobec wycinania drzew w lesie z jakichkolwiek powodów, a szczególnie w ramach cięć rębnych.

2.2. Użytkowanie przedrębne

Miąższościowy etat użytków przedrębnych wykonano w wysokości **104,41%** w tym: w obrębie Olek w **102,34%**, w obrębie Ostromecko w **106,12%** (tabela 5, 6, 7). Realizacja etatu miąższościowego użytkowania przedrębnego związana jest z wyższą intensywnością cięć, wykonywaną zgodnie z potrzebami hodowlanymi drzewostanów w analizowanym dziesięcioleciu (**uzyskano 28,60 m³/ha przy zaplanowanym poborze 26,80 m³/ha**) tabela nr 4 oraz wysokim wykonaniem użytków przygodnych w tym rodzaju cięć.

Etat powierzchniowy w czyszczeniach późnych z masą został zrealizowany w **96,94%** (pozostający osetek powierzchni, dopełniający do 100%, wykonano jako CP bez masy), w trzebieżach w **99,73%**. Część wydziełów została niewykonana z przyczyn obiektywnych tj. niedostępność terenu

spowodowana terenem podmokłym, objęcie drzewostanu strefą ochronną ostoi bociana czarnego drzewostanami w fazie regeneracji po przebytych uszkodzeniach, pozyskaniem przygodnych niespełniających warunków zaliczenia trzebieży, niskim zadrzewieniem i zwarcie, dużym nachleniem stoku, zmianą cięć na zręb sanitarny w bieżącym czasie. Całkowita powierzchnia niewykonanych trzebieży wynosi **25,05 ha**.

Wykonanie użytków przygodnych w użytkowaniu przedrębny wyniosło **23 603,05 m³**, co stanowi **8,6%** i w dużej mierze wynikało z usuwania posuszu po gradacjach boreczników i brudnicy mniszki z lat 2011 i 2012, kilkukrotnego usuwania skutków silnych wiatrów, występowania posuszu powstałego w wyniku żeru kornika ostrozębnego, przypłaszczenia granatka, a od 2019 roku nękania drzewostanów sosnowych przez jemiolę oraz wykonaniem niezbędnych cięć sanitarnych wynikających z występowania innych czynników biotycznych i abiotycznych. Dużego znaczenia nabiera miąższość z pozyskania drzew niebezpiecznych na granicy z zabudowaniami, drogami, własnościami obcymi oraz na terenach leśnych w miejscach udostępnionych do przebywania ludzi.

W ostatnich kilku latach wpływ na wykonanie i opóźnienia realizacyjne w każdym rodzaju cięć, również w cięciach hodowlanych, ma negatywna opinia społeczna na wycinanie drzew.

2.2.1. Uzyskany wskaźnik intensywności poboru miąższości w pielęgnacyjnych

Tabela nr 4

Intensywność zabiegów pielęgnacyjnych w m ³ /ha (plan/wykonanie)				
	CP	CP	TW	TP
Obręb Olek	2,30/ 5,28		25/26,5	
Obręb Ostromecko	1,92/8,45		28,5/30,6	
Nadleśnictwo	2,0/7,12		26,8/28,6	
			22,6/21,68	29,45/30,28
			28,22/29,86	

Tabela nr 5. Zestawienie pozyskanego drewna za ubiegły okres według kategorii cięć i poszczególnych lat w porównaniu do etatów dla Nadleśnictwa.
(wg IUL - Tabela IX)

Nadleśnictwo													
Rok kalendarzowy	Użytki												
	rębne						przedrębne						ogółem
	ha	m ³ (w tym CSS)	pozostałe - niezaliczone na poczet etatu powierzchniowego	przygodne	razem	czyszczenia	trzebieże		przygodne	razem			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
wykonanie za ubiegły okres													
2013	159,97	29 739,19	40,72	346,98	30 126,89	46,70	343,09	964,27	25 684,55	2 109,04	28 136,68	58 263,57	
2014	156,35	27 511,57	423,38	519,17	28 454,12	73,30	591,14	916,53	26 705,39	1 893,26	29 189,79	57 643,91	
2015	169,55	23 769,24	1810,13	656,28	26 235,65	62,67	278,31	925,16	29 861,13	1 661,53	31 800,97	58 036,62	
2016	133,85	22 723,85	1918,67	759,35	25 401,87	114,71	1037,54	891,33	28 532,13	2 477,57	32 047,24	57 449,11	
2017	186,42	32 794,03	1152,02	1167,85	35 113,90	90,97	474,84	740,29	19 122,91	3 127,04	22 724,79	57 838,69	
2018	142,03	25 553,47	1532,33	777,27	27 863,07	44,52	303,06	880,41	21 341,96	1 931,20	23 576,22	51 439,29	
2019	142,09	27 159,78	0	707,10	27 866,88	28,03	193,50	907,51	21 170,80	1 887,38	23 251,68	51 118,56	
2020	174,94	31 662,47	0	1257,84	32 920,31	27,09	205,24	921,87	25 177,61	3 946,24	29 329,09	62 249,40	
2021	181,22	37 247,71	132,05	382,42	37 762,18	14,28	187,34	794,78	22 631,26	1 670,79	24 489,39	62 251,57	
2022	143,46	27 617,00	0	619,36	28 236,36	20,35	108,00	1446,56	30 960,00	2 899,00	33 967,00	62 203,36	
Razem	1 589,88	285778,31	7009,30	7193,62	299 981,23	522,62	3722,06	9388,71	251187,74	23 603,05	278 512,85	578 494,08	
ETAT za okres ubiegły	1 728,30	310625,00	1168,00	X	311 793,00	539,13	1121,00	9413,76	265631,00	X	266 752,00	578 545,00	
% wykonania	91,99%	92,00%	600,11%	X	96,21%	96,94%	332,03%	99,73%	94,56%	X	104,41%	99,99%	

Tabela nr 6. Zestawienie pozyskanego drewna za ubiegły okres według kategorii cięć i poszczególnych lat w porównaniu do etatów dla obrebu Olek.
(wg IUL - Tabela IX)

Obręb Olek													
Rok kalendarzowy	rębne						przedrębne						ogółem
	m ³			ha			m ³			ha			
	ha	pozostałe - niezaliczone na poczet etatu powierzchniowego	przygodne	razem	czyszczenia	trzebieże	przygodne	razem	ogółem				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
wykonanie za ubiegły okres													
2013	66,81	12427,30	40,72	244,83	12712,85	31,32	179,77	473,52	12222,41	1170,81	13572,99	26285,84	
2014	83,51	14576,94	373,90	168,35	15119,19	21,02	112,56	422,14	12349,46	645,52	13107,54	28226,73	
2015	86,48	13165,56	1422,26	196,17	14783,99	28,32	50,99	452,33	14607,61	669,22	15327,82	30111,81	
2016	54,22	8788,62	1589,53	281,45	10659,6	32,20	184,57	462,06	13867,58	1101,3	15153,45	25813,05	
2017	88,89	18322,44	12,27	374,94	18709,65	34,18	142,02	328,96	7284,87	1448,36	8875,25	27584,90	
2018	67,86	12323,09	0	475,91	12799,00	20,56	177,45	427,04	10349,23	859,68	11386,36	24185,36	
2019	70,70	14773,88	0	285,82	15059,70	21,99	119,19	426,47	8717,64	856,00	9692,83	24752,53	
2020	87,38	15578,45	0	420,37	15998,82	20,64	112,27	441,92	10855,67	1358,34	12326,28	28325,10	
2021	83,89	18798,29	0	235,49	19033,78	5,32	25,25	383,36	9511,18	740,76	10277,19	29310,97	
2022	63,90	13806,00	0	320,36	14126,36	3,62	18,00	779,45	12683,00	1155,00	13856,00	27982,36	
Razem	753,64	142560,60	3438,68	3003,69	149002,90	219,17	1122,07	4597,25	112448,70	10004,99	123575,71	272578,70	
ETAT za okres ubiegły	854,39	159459,00	520,00	X	159979,00	230,31	529,00	4599,62	120219,00	X	120748,00	280727,00	
% wykonania	88,21%	89,40%	661,28%	X	93,14%	95,16%	212,11%	99,95%	93,54%	X	102,34%	97,10%	

Tabela nr 7. Zestawienie pozyskanego drewna za ubiegły okres według kategorii cięć i poszczególnych lat w porównaniu do etatów dla obrębu Ostromecko. (wg IUL - Tabela IX)

Rok kalendarzowy	Obręb Ostromecko												
	Użytki												ogółem
	rębne						przedrębne						
	ha	m ³	m ³ (w tym CSS)	pozostałe - niezaliczone na poczet etatu powierzchniowego	przygodne	razem	czyszczenia		trzebieże		przygodne	razem	
ha							m ³	ha	m ³				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
<i>wykonanie za ubiegły okres</i>													
2013	93,16	17311,89	0	0	102,15	17414,04	15,38	163,32	490,75	13462,14	938,23	14563,69	31977,73
2014	72,84	12934,63	49,48	350,82	13334,93	494,39	478,58	494,39	14355,93	1247,74	16082,25	29417,18	
2015	83,07	10603,68	387,87	460,11	11451,66	472,83	227,32	472,83	15253,52	992,31	16473,15	27924,81	
2016	79,63	13935,23	329,14	477,9	14742,27	82,51	852,97	429,27	14664,55	1376,27	16893,79	31636,06	
2017	97,53	14471,59	1139,75	792,91	16404,25	56,79	332,82	411,33	11838,04	1678,68	13849,54	30253,79	
2018	74,17	13170,38	1532,33	301,36	15004,07	23,96	125,61	453,37	10992,73	1071,52	12189,86	27193,93	
2019	71,39	12385,90	0	421,28	12807,18	6,04	74,31	481,04	12453,16	1031,38	13558,85	26366,03	
2020	87,56	16084,02	0	837,47	16921,49	6,45	92,97	479,95	14321,94	2587,90	17002,81	33924,30	
2021	97,33	18449,42	132,05	146,93	18728,40	8,96	162,09	411,42	13120,08	930,03	14212,20	32940,60	
2022	79,56	13871,00	0	299,00	14170,00	16,73	90,00	667,11	18277,00	1744,00	20111,00	34281,00	
Razem	836,24	143217,74	3570,62	4189,93	150978,29	303,45	2599,99	4791,46	138739,09	13598,06	154937,14	305915,43	
ETAT za okres ubiegły	873,91	151166,00	648	X	151814,00	308,82	592,00	4814,14	145412,00	X	146004,00	297818,00	
% wykonania	95,69%	94,74%	551,02%	X	99,45%	98,26%	439,19%	99,53%	95,41%	X	106,12%	102,72%	

3. Hodowla lasu

3.1. Porównanie wykonania zadań w zakresie hodowli lasu

Rozmiar wykonanych prac odnowieniowych, zalesieniowych i pielęgnacyjnych przedstawiono w tabelach nr 8, 9, 10, sporządzonych wg wzoru tabel nr X z IUL, wykonanych dla obrębów oraz ogółem dla nadleśnictwa.

Tabela nr 8. (wg IUL – tabela X) Zestawienie wykonanych prac z zakresu hodowli lasu za ubiegły okres oraz porównanie z planowanymi zadaniami - Nadleśnictwo Toruń

Rok kalendarzowy	Odnowienia i zalesienia					Poprawki i uzupełnienia	Wprowadzania podszytów	Pielęgnowanie		Melioracje	
	otwarte		pod osłoną					upraw	młodników	agrolotnicze	wodne
	plazowiny, halizny, zrzeby	grunty nieleśne	przy rębniach złożonych	posadzenia	dolesienia luk i przeredzeń						
Powierzchnia zredukowana w ha											
1	2	3	4	5	6	7	8	10	11	12	13
2013	88,36		10,23		1,00	10,39		147,32	185,31	173,91	
2014	68,10		27,20		0,90	13,26		147,81	171,57	187,11	
2015	96,42		27,55	4,15	1,19	8,58		97,52	186,37	122,07	
2016	73,61	3,17	39,27	2,71	2,47	13,09		83,64	194,92	91,88	
2017	50,81	0,35	30,51		0,54	11,69	2,18	83,47	203,96	157,64	
2018	68,43		31,82	2,20	1,99	6,76		66,31	135,96	163,44	
2019	88,27		25,02		2,99	16,50		87,19	115,73	133,75	
2020	59,54		27,87		0,51	11,16		71,68	117,73	143,85	
2021	77,08		32,38	5,49		10,60		70,41	138,27	216,85	
2022	89,36		34,37	0,61	0,87	8,31		104,12	151,54	135,85	
Razem,	759,98	3,52	286,22	15,16	12,46	110,34	2,18	959,47	1 601,36	1526,35	
Orientacyjnie zadania za ubiegły okres	1 087,88	3,58	369,42	6,47	2,79	209,80	1,90	1061,82	1 194,07	1300,00	
% wykonania	69,86	98,32	77,48	234,31	446,59	52,59	114,74	90,36	134,11	117,41	

Tabela nr 9. (wg IUL – tabela X) Zestawienie wykonanych prac z zakresu hodowli lasu za ubiegły okres oraz porównanie z planowanymi zadaniami-obręb leśny Olek

Rok kalendarzowy	Odnowienia i zalesienia					Poprawki i uzupełnienia	Wprowadzania podszytów	Pielęgnowanie		Melioracje	
	otwarte		pod osłoną					upraw	młodników	agrolotnicze	wodne
	plazowiny, halizny, zręby	grunty nieleśne	przy rębniach złożonych	posadzenia	dolesienia luk i przersedzeń						
Powierzchnia zredukowana w ha											
1	2	3	4	5	6	7	8	10	11	12	13
2013	47,75				0,70	6,60		73,76	78,82	67,31	
2014	28,12		10,64		0,57	8,65		54,6	61,2	106,56	
2015	44,49		13,51	0,30	0,15	4,17		52,66	79,82	62,03	
2016	35,42	1,3	19,20	0,31	2,06	8,65		32,73	73,24	38,33	
2017	21,60	0,35	16,81		0,06	6,36		40,12	88,14	82,39	
2018	28,33		10,10	1,65	1,04	2,73	1,65	35,37	63,28	92,94	
2019	54,46		11,94		1,15	4,71		38,93	68,9	65,06	
2020	29,53		11,81			6,6		41,73	57,10	67,34	
2021	35,52		16,15	1,81		3,65		34,8	63,32	87,63	
2022	44,18		3,29	0,61	0,57	2,52		34,6	62,62	51,72	
Razem	369,40	1,65	113,45	4,68	6,30	54,64	1,65	439,30	696,44	721,31	
Orientacyjnie zadania za ubiegły okres	588,29	1,71	146,64	5,00	1,74	104,00	1,90	534,33	521,53	660,00	
% wykonania	62,79	96,49	77,37	93,60	362,07	52,51	86,84	82,22	133,54	109,29	

Tabela nr 10. (wg IUL – tabela X) Zestawienie wykonanych prac z zakresu hodowli lasu za ubiegły okres oraz porównanie z planowanymi zadaniami-obręb leśny Ostromecko

Rok kalendarzowy	Odnowienia i zalesienia					Poprawki i uzupełnienia	Wprowadzania podszytów	Pielęgnowanie		Melioracje	
	otwarte		pod osłoną					upraw	młodników	agrolotnicze	wodne
	plazowiny, halizny, zręby	grunty nieleśne	przy rębniach złożonych	posadzenia	dolesienia luk i przersedzeń						
Powierzchnia zredukowana w ha											
1	2	3	4	5	6	7	8	10	11	12	13
2013	40,61		10,23		0,30	3,79		73,56	106,49	106,60	
2014	39,98		16,56		0,33	4,61		93,21	110,37	80,55	
2015	51,93		14,04	3,85	1,04	4,41		44,86	106,55	60,04	
2016	38,19	1,87	20,07	2,40	0,41	4,44		50,91	121,68	53,55	
2017	29,21		13,7		0,48	5,33		43,35	115,82	75,25	

2018	40,10		21,72	0,55	0,95	4,03	0,50	30,94	72,68	70,50	
2019	33,81		13,08		1,84	11,79		48,26	46,83	68,69	
2020	30,01		16,06		0,51	4,56		29,95	60,63	76,51	
2021	41,56		16,23	3,68		6,95		35,61	74,59	129,20	
2022	13,71		26,17		0,30	3,89		34,67	10,29	51,38	
Razem	359,11	1,87	167,86	10,48	6,16	53,80	0,53	485,32	825,93	772,29	
Orientacyjnie zadania za ubiegły okres	499,19	1,87	222,78	1,47	1,05	105,74		527,50	672,54	640,00	
% wykonania	71,94	100,00	75,35	712,93	586,67	50,88		92,01	122,81	120,67	

Na **69,86%** wykonania odnowień zrębów, halizn (plazowiny nie wystąpiły) na powierzchni otwartej, składają się zarówno powierzchnie po zrębach planowanych, jak i dodatkowych oraz odnowienie halizn operatowych, nowych powstałych po pożarach oraz uprawach przepadłych. Brakującą powierzchnię stanowią niewycięte drzewostany rębnią zupełną oraz nieodnowione zręby. Aktualne halizny, widoczne w zestawieniach rozliczenia powierzchni, powstały po wycięciu drzewostanów pod budowę nadleśnej linii energetycznej, wykonanej przez PSE, które są przez wykonawcę linii odnowione w 100% i po ustabilizowaniu się stanu upraw nastąpi rozwiązane umowy dzierżawy oraz protokólny zwrot powierzchni.

Zalesienia wykonane zostały w **98,32%**. Część powierzchni będących użytkami zielonymi, częściowo z odnowieniem naturalnym, wskazanych do zalesienia nie uzyskało warunków zabudowy pozwalających na zmianę użytkowania gruntu. Dodatkowo zalesiono nieużytek o powierzchni 0,22 ha.

Odnowień po rębniach złożonych wykonano na powierzchni **286,22 ha**, co stanowi **77,48%** wykonania planu. Brakującą część powierzchni stanowią wykonane zręby, oczekujące na odnowienie. Czynnikiem wpływającym na przesunięcie w czasie wykonania odnowień pod okapem było oczekiwanie na urodzaj nasion gatunków odnawianych (buka, dębu), ochrona strefowa ostoi ptaków (bociana czarnego) oraz zmniejszenie powierzchni odnowionej przez wyłączenie z użytkowania większych powierzchni drzewostanów liściastych (bukowych) dla ochrony ptaków.

Podsadzenia produkcyjne, przy ich małym rozmiarze wynoszącym **6,47 ha**, zrealizowano w **234,31%**.

Dolesienia luk i przerzedzeń przy rozmiarze planowanym **2,79 ha**, zrealizowano w **446,59%**, które wykonano zgodnie z potrzebami drzewostanów.

Poprawki i uzupełnienia na plan ogólny **209,80 ha**, wykonano **110,34 ha**, co stanowi **52,59%**. Realne wykonanie poprawek w odniesieniu do odnowień i zalesień wynosi około **10%**. Na ograniczenie ilości poprawek wpływ miała dobra jakość wykonywanych czynności zakładania upraw, odpowiedniej jakości sadzonki, jak i adekwatne do zagrożenia, zabezpieczanie upraw przed zwierzyną. Poprawki zapisane we wskazówkach na uprawach istniejących w 2013 roku, z powierzchni **18,86 ha**, wykonano **9,28 ha**. Na pozostałej powierzchni nie stwierdzono potrzeb na etapie realizacji planu.

Wykonanie pielęgnowania upraw na poziomie **90,36%**, wynika z założenia mniejszej niż planowana powierzchni upraw, oraz wykonywania zabiegów zgodnie z potrzebami nasadzeń.

Pielęgnowanie młodników wykonano w **134,11%**. Potrzeby wykonania zabiegów w zakresie pielęgnacji młodników w nadleśnictwie były większe od planowanych.

Wprowadzanie podszytów wykonano na poziomie **114,74%** planu wynoszącego **1,90 ha**. Sadzono głównie buka, jarzęba, graba, które wykazują największą zdolność przetrwania w warunkach monokultur sosnowych, na siedlisku Bśw, przy ciągłym zagrożeniu ze strony zwierzyny.

Melioracje agrotechniczne wykonywano na wszystkich wyciętych zrębach w formie przygotowania powierzchni do wycinki oraz porządkowania powierzchni z pozostałości pozrębowych, a także po przepadnięciu upraw lub przy wykonywaniu uzupełnień. Na powierzchniach gdzie stwierdzono płatowe występowanie trzcinnika, czeremchy amerykańskiej lub innych ekspansywnych chwastów, zastosowano zwalczanie chemiczne.

Potrzeby wykonania melioracji wodnych wynikających z okresowych podtopień gruntów intensywnymi opadami spowodowały konieczność wykonania prac odtworzeniowych zamulonych przepustów i rowów. Największe zadania w tym zakresie prowadzi się przy utrzymaniu infrastruktury małej retencji (MRN).

3.2. Ocena upraw i młodników

Tabela nr 11. Ocena upraw i młodników na powierzchniach otwartych

Tabela nr XI

Nadleśnictwo TORUŃ
(12-24)

Typ siedliskowy lasu(TSL)	Leśne siedlisko przyrodnicze (LSP)	Skład gatunkowy upraw i młodników do 10 lat											Razem	
		zgodny ze składem pożądanym					niezgodny ze składem pożądanym					Uprawy przepadłe		
		przy zadrzewieniu												
		1,0-0,9	0,8-0,7	0,6-0,5	1,0-0,9	0,8-0,7	0,6-0,5	1,0-0,9	0,8-0,7	0,6-0,5	0,6-0,5			0,4 i mniej
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
BŚW		348,57	3,31			0,22						352,10		
BMŚW		220,49	3,36		3,01							226,86		
BMW		3,02										3,02		
LMŚW		22,88	0,65									23,53		
LMW		1,85										1,85		
LŚW		8,24										8,24		
LW		1,73										1,73		
OL		10,66	0,99									11,65		
LŁ		13,10			5,57							18,67		
Ogółem		630,54	8,31		8,58	0,22						647,65		

W analizowanym okresie oceniono 647,65 ha upraw i młodników na powierzchniach otwartych. Z oceny upraw i młodników do 10 lat na powierzchniach otwartych wynika, że:

- 638,85 ha (98,64%) upraw i młodników charakteryzuje się składem gatunkowym zgodnym ze stanem pożądanym;

Tabela nr 14. Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych

Tabela nr XII

Nadleśnictwo TORUŃ
(12-24)

Wyszczególnienie	Typ siedl. lasu (TSL)	Leśne siedlisko przyrodnicze (LSP)	Gatunek panujący młodego pokolenia	Powierzchnia manipulacyjna w ha	Przeciętny % pokrycia (zadrzewienie)	Przeciętna jakość hodowlana	
1	2	3	4	5	6	7	
KO	BMŚW	9,10E+01	DB	20,77	37,5	12	
	BMŚW		DB.B	92,72	30,5	12	
	BMŚW		DB.S	18,13	29,4	22	
	LŁ		DB.S	4,16	54,2	22	
					3,19	30,0	12
	LMŚW		BK	1,33	80,0	11	
	LMŚW		DB	13,07	40,3	12	
				2,64	40,0	12	
	LMŚW		DB.B	59,49	30,7	12	
	LMŚW		DB.S	100,28	34,7	12	
	LMW		DB.S	17,76	37,7	11	
	LŚW		BK	5,77	52,7	12	
				8,08	83,1	12	
	LŚW		DB	14,71	41,6	11	
				7,06	60,0	11	
	LŚW		DB.S	37,20	37,4	12	
		16,06	36,7	22			
LW	DB.S	12,62	33,0	11			
		9170	2,14	40,0	22		
Razem				437,18	35,9	12	
KDO	BMŚW		DB.C	4,95	10,0	23	
	BMŚW		DB.S	2,72	20,0	12	
	BMŚW		JW	0,98	30,0	12	
	LMŚW		BK	2,58	20,0	11	
	LMŚW		DB	1,86	20,0	13	
	LŚW		JW	5,61	10,0	11	
Razem				18,70	14,9	12	
Uprawy i młodniki po rębniach złożonych	BMŚW	91F0	SO	15,62	93,6	11	
	LŁ		DB	12,26	110,9	12	
	LŁ		DB.S	6,22	90,0	11	
	LŁ		OL				
					3,33	70,0	12
	LMŚW		BK	3,24	87,6	12	
	LMŚW		DB	25,26	50,1	12	
				9170	2,19	80,0	12
	LMŚW		DB.B				
				9170	5,42	100,0	12
LMŚW	DB.S						
LMŚW	SO						
		9170	3,66	100,0	22		

	LMW		DB	14,69	44,9	12
	LMW		ŚW	7,02	100,0	11
	LŚW		BK	8,17	85,3	12
		9170		1,67	80,0	12
	LŚW		DB	32,66	82,5	11
		9170		3,88	40,0	11
	LŚW		DB.S	2,78	100,0	12
		9170		6,34	92,2	11
	LW		DB	2,57	90,0	12
	LW		DB.S	1,32	80,0	12
	OL		OL	1,04	100,0	11
	OLJ		OL	3,70	100,0	11
Razem				310,48	85,3	12
Ogółem				766,36	55,4	12

W Nadleśnictwie Toruń występuje 766,36 ha odnowień podokapowych o przeciętnej jakości hodowlanej 12 dla wszystkich grup odnowień: KO, KDO i upraw i młodników po rębniach złożonych. Zadrzewienie (pokrycie) dla tych grup przedstawia się następująco:

- W KO odnowienia mają przeciętne zadrzewienie na poziomie **35,9%**;
- W KDO odnowienia mają pokrycie (zadrzewienie) na poziomie **14,9%**, co spowodowane jest udziałem nieodnowionych powierzchni na rozpoczętych cieciach rębni złożonych;
- Uprawy i młodniki po rębniach złożonych mają pokrycie **85,3%**.

Średni stopień pokrycia dla odnowień podokapowych i młodników podokapowych wynosi **55,4%**.

Tabela nr 15. Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych

Tabela nr XII

Nadleśnictwo
TORUŃ, Obręb
OLEK (12-24-1)

Wyszczególnienie	Typ siedl. lasu (TSL)	Leśne siedlisko przyrodnicze (LSP)	Gatunek panujący młodego pokolenia	Powierzchnia manipulacyjna w ha	Przeciętny % pokrycia (zadrzewienie)	Przeciętna jakość hodowlana	
1	2	3	4	5	6	7	
KO	BMŚW		DB	17,31	39,0	12	
	BMŚW		DB.B	78,08	30,8	12	
	BMŚW		DB.S	10,93	30,0	12	
	LMŚW		DB	4,90	46,5	11	
	LMŚW		DB.B	52,79	30,8	12	
	LMŚW		DB.S	28,21	33,8	12	
	LMW		DB.S	14,95	39,2	11	
	LŚW		DB.S	6,45	30,0	11	
			9170		4,06	30,0	12

	LW		DB.S	8,04	34,7	11
Razem				225,72	32,8	12
KDO	BMŚW		DB.S	2,72	20,0	12
	LMŚW		BK	2,58	20,0	11
	LMŚW		DB	1,86	20,0	13
Razem			7,16	20,0	12	
Uprawy i młodniki po rębniach złożonych	BMŚW		SO	7,11	93,9	21
	LMŚW		BK	2,56	90,0	11
	LMŚW		DB	19,33	38,4	12
	LMŚW		DB.B			
		9170		5,42	100,0	12
	LMŚW		DB.S	3,24	30,0	12
	LMŚW		SO	46,75	97,1	12
	LMW		DB	3,73	20,0	12
	LMW		ŚW	7,02	100,0	11
	LŚW		DB	2,66	100,0	12
	LW		DB	2,57	90,0	12
Razem				100,39	80,6	12
Ogółem				333,27	46,9	12

Tabela nr 16. Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych

Tabela nr XII

Nadleśnictwo
TORUŃ, Obręb
OSTROMECKO
(12-24-2)

Wyszczególnienie	Typ siedl. lasu (TSL)	Leśne siedlisko przyrodnicze (LSP)	Gatunek panujący młodego pokolenia	Powierzchnia manipulacyjna w ha	Przeciętny % pokrycia (zadrzewienie)	Przeciętna jakość hodowlana
1	2	3	4	5	6	7
KO	BMŚW		DB	3,46	30,0	11
	BMŚW		DB.B	14,64	29,0	11
	BMŚW		DB.S	7,20	28,6	22
	LŁ		DB.S	4,16	54,2	22
		9,10E+01		3,19	30,0	12
	LMŚW		BK	1,33	80,0	11
	LMŚW		DB	8,17	36,6	12
		9170		2,64	40,0	12
	LMŚW		DB.B	6,70	30,0	11
	LMŚW		DB.S	72,07	35,1	12
	LMW		DB.S	2,81	30,0	11
	LŚW		BK	5,77	52,7	12
		9170		8,08	83,1	12
	LŚW		DB	14,71	41,6	11
		9170		7,06	60,0	11

	LŚW		DB.S	30,75	39,0	12
		9170		12	39,0	22
	LW		DB.S	4,58	30,0	11
		9170		2,14	40,0	22
Razem				211,46	39,2	12
KDO	BMŚW		DB.C	4,95	10,0	23
	BMŚW		JW	0,98	30,0	12
	LŚW		JW	5,61	10,0	11
Razem				11,54	11,7	12
Uprawy i młodniki po rębniach złożonych	BMŚW		SO	8,51	93,4	11
	LŁ		DB	12,26	110,9	12
	LŁ		DB.S	6,22	90,0	11
	LŁ	91F0	OL			
				3,33	70,0	12
	LMŚW		BK	0,68	78,7	13
	LMŚW		DB	5,93	88,0	22
		9170		2,19	80,0	12
	LMŚW		SO	97,45	91,1	11
		9170		3,66	100,0	22
	LMW		DB	10,96	53,3	12
	LŚW		BK	8,17	85,3	12
		9170		1,67	80,0	12
	LŚW		DB	30,00	81,0	11
		9170		3,88	40,0	11
	LŚW		DB.S	2,78	100,0	12
		9170		6,34	92,2	11
	LW		DB.S	1,32	80,0	12
	OL		OL	1,04	100,0	11
	OLJ		OL	3,70	100,0	11
Razem				210,09	87,5	11
Ogółem				433,09	61,9	12

4. Wpływ wykonanych zabiegów gospodarczych na stan lasu

Wpływ wykonanych zabiegów gospodarczych na stan lasu można określić między innymi poprzez pozytywną ocenę zgodności składu gatunkowego upraw z siedliskiem, ich jakości (Tabela nr XI i XII wg IUL), zwiększenie zasobności drzewostanów (Tabela nr XIII wg IUL), ilości wykonywanych poprawek (Tabela nr X wg IUL) oraz dobrą ocenę stanu sanitarnego lasu (Dział Ochrony Lasu). Najistotniejszą zmianą w porównaniu ze stanem poprzednim jest wzrost przeciętnej zasobności na 1 ha w skali obrębu odpowiednio o **6,9% (Olek)** i **10,9% (Ostromecko)**, co wynika przede wszystkim z naturalnego przyrostu miąższości drzewostanów. Odnotowano także zmianę

ogólnych zasobów, (nastąpił wzrost odpowiednio w obrębach o **6,7%** i **10,2%** oraz zmianę przeciętnego wieku w nadleśnictwie, (nastąpił wzrost o 2 lata), który obecnie wynosi **61 lat**.

Tabela nr 17. Tabela XIII. Parametry i wskaźniki oceniające zasoby drzewne – obręb Olek

Lp.	Wskaźniki	Jedn.	Stan na:						
			1.01. 1965r.	1.01. 1974r.	1.01. 1982r.	1.01. 1994r.	1.01. 2003r.	1.01. 2013r.	1.01. 2023r.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Powierzchnia gruntów leśnych zalesionych i niezalesionych	ha	6027	6069	6374	6502	6532	6538	6518
2	Zasoby miąższości na gruntach zalesionych i niezalesionych	tys.m ³	685,1	753,6	927,1	1112,1	1181,2	1417,5	1513,1
3	Przeciętna zasobność drzewostanów na 1 ha w podklasach wieku								
	II a	m ³	58	41	51	73	73	106	93
	II b	m ³	98	109	127	124	149	199	170
	III a	m ³	142	134	171	184	179	211	238
	III b	m ³	162	176	183	215	199	244	284
	IV a	m ³	204	183	219	214	213	269	291
	IV b	m ³	207	233	208	250	229	272	281
	V a	m ³	203	234	262	237	261	279	313
	V b	m ³	211	221	251	279	241	307	303
	VI	m ³	210	236	236	271	287	311	322
	VII i starsze	m ³	275	308	301	307	271	341	368
	KO	m ³	-	186	229	268	-	241	284
	KDO	m ³	-	-	-	-	-	358	231
4	Przeciętna zasobność na 1 ha (grunty zal. i niezal.)	m ³	120	126	147	174	182	217	232
5	Przeciętny wiek	lat	47	48	52	57	60	61	63
6	Spodziewany bieżący przyrost drzewostanów na 1 ha - tablicowy	m ³ brutto	-	-	-	5,36	5,33	5,31	5,41
7	Przeciętna miąższość użytków rębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m ³ brutto	1,71	1,78	-	0,79	1,41	2,26	2,86
8	Przeciętna miąższość użytków przedrębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m ³ brutto	0,72	0,79	-	2,11	1,46	2,29	2,37
9	Uzyskany w ubiegłym okresie bieżący użyteczny roczny przyrost na 1 ha	m ³ brutto	-	-	-	-	-	8,05	6,69

Tabela XIII. wg IUL. Tabela nr 18. Parametry i wskaźniki oceniające zasoby drzewne – obręb Ostromecko

Lp.	Wskaźniki	Jedn.	Stan na:						
			1.01. 1965r.	1.01. 1974r.	1.01. 1982r.	1.01. 1994r.	1.01. 2003r.	1.01. 2013r.	1.01. 2023r.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Powierzchnia gruntów leśnych zalesionych i niezalesionych	ha	6716	7176	6812	6919	7139	7157	7129
2	Zasoby miąższości na gruntach zalesionych i niezalesionych	tys.m ³	816,3	1083,9	1107,4	1068,8	1284,8	1639,9	1815,9
3	Przeciętna zasobność drzewostanów na 1 ha w podklasach wieku								
	II a	m ³	70	100	75	98	99	113	133
	II b	m ³	101	173	176	139	168	205	220
	III a	m ³	164	173	192	187	213	254	246
	III b	m ³	190	232	230	198	227	297	309
	IV a	m ³	212	231	253	201	227	306	341
	IV b	m ³	227	255	266	216	227	306	341
	V a	m ³	253	270	272	222	253	312	357
	V b	m ³	252	280	295	219	260	299	336
	VI	m ³	252	279	300	222	248	316	373
	VII i starsze	m ³	261	254	294	244	264	339	383
KO	m ³	-	172	181	169	197	205	244	
KDO	m ³	-	-	-	141	140	188	345	
4	Przeciętna zasobność na 1 ha (grunty zal. i niezal.)	m ³	126	151	163	156	182	229	255
5	Przeciętny wiek	lat	45	45	51	52	56	57	60
6	Spodziewany bieżący przyrost drzewostanów na 1 ha - tablicowy	m ³ brutto	-	-	-	5,26	5,50	5,91	6,33
7	Przeciętna miąższość użytków rębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m ³ brutto	2,22	2,20	2,05	1,22	1,30	2,19	2,70
8	Przeciętna miąższość użytków przedrębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m ³ brutto	1,01	1,41	1,64	4,31	1,82	1,93	2,67
9	Uzyskany w ubiegłym okresie bieżący użyteczny roczny przyrost na 1 ha	m ³ brutto	-	-	-	-	-	8,82	7,83

Tabela nr 19. Parametry i wskaźniki oceniające zasoby drzewne – Nadleśnictwo Toruń

Tabela nr XIII. Wg IUL

Lp.	Wskaźniki	Jedn.	Stan na:		
			01.01.2003r.	1.01.2013r.	1.01.2023r.
1	2	3	4	5	6
1	Powierzchnia gruntów leśnych zalesionych i niezalesionych	ha	13671	13695	13647
2	Zasoby miąższości na gruntach zalesionych i niezalesionych	tys.m ³	2466,0	3057,4	3328,9
3	Przeciętna zasobność drzewostanów na 1 ha w podklasach wieku				
	II a	m ³	86	110	117
	II b	m ³	158	202	200
	III a	m ³	198	231	242
	III b	m ³	216	273	296
	IV a	m ³	220	292	319
	IV b	m ³	228	290	318
	V a	m ³	257	294	336
	V b	m ³	250	303	316
	VI	m ³	271	313	347
	VII i starsze	m ³	268	340	374
	KO	m ³	197	217	265
KDO	m ³	140	223	303	
4	Przeciętna zasobność na 1 ha (grunty zal. i niezal.)	m ³	182	223	244
5	Przeciętny wiek	lat	58	59	61
6	Spodziewany bieżący przyrost drzewostanów na 1 ha - tablicowy	m ³ brutto	5,42	5,62	5,89
7	Przeciętna miąższość użytków rębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m ³ brutto	1,35	2,22	2,77
8	Przeciętna miąższość użytków przedrębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m ³ brutto	1,65	2,11	2,52
9	Uzyskany w ubiegłym okresie bieżący użyteczny roczny przyrost na 1 ha	m ³ brutto	-	8,43	7,30

5. Odnowienia naturalne:

Wielkość uznanych odnowień naturalnych:

Tabela 20. Wielkość uznanych odnowień naturalnych

Rok uznania	Powierzchnia (ha)
2018	0,17
2020	0,36
2021	0,37
Razem:	0,90

6. Selekcja i nasiennictwo

Zagadnienia selekcji drzew dla potrzeb nasiennictwa leśnego Nadleśnictwo realizowało zgodnie z Ustawą z dnia 7 kwietnia 2001 roku o leśnym materiale rozmnożeniowym (Dz. U. Nr 73, poz. 761) oraz Zarządzeniem nr 29 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 marca 2013 roku w sprawie ochrony leśnych zasobów genowych na potrzeby nasiennictwa i hodowli drzew leśnych (Znak sp. ZH-7132-7/2013).

Zgodnie z ustawą o Leśnym Materiale Rozmnożeniowym z dnia 7 czerwca 2001 r., Nadleśnictwo Toruń jest wpisane do Krajowego Rejestru Dostawców Leśnego Materiału Rozmnożeniowego pod numerem RD/0271/04.

6.1. Drzewostany nasienne

Wyłączone drzewostany nasienne (WDN) dla sosny zostały uznane w 2015 roku. Położone są w wydzieleniach leśnictwa Wałdowo: 213 -c, 214 -c, 215 -f. Sumaryczna powierzchnia wynosi **24,45ha**.

Gospodarcze Drzewostany Nasienne (GDN) – ha, w tym:

- Bk - 12,27 ha
- Db.s - 20,40 ha
- Db.b - 15,10 ha
- Brz - 28 ha
- Ol - 6,01 ha
- Dg - 1,03 ha

- So - 192, 92 ha.

Na początku obowiązywania operatu sumaryczna powierzchnia GDN wynosiła **331,38 ha** (Bk- 12,27 ha, Db.s-20,40 ha, Db.b-15,10 ha, Brz-28 ha, Ol-9,06 ha, Dg-1,03 ha, So-245,52 ha). Powierzchnia uległa zmianie w wyniku wykonanych cięć rębnych i obecnie wynosi **275,73 ha**.

Aktualny zapas nasion So wynosi: So poch. Czersk – 3,23 kg, So z GDN – 5,65 kg, So.c – 4,06 kg.

W zależności od urodzaju zbierano nasiona dębu szypułkowego, buka, brzozy brodawkowatej i olszy czarnej w ilości zabezpieczającej własne potrzeby. Pozostały materiał rozmnożeniowy gatunków: Św, Md, So.c poch., So poch., Db.b kupowano w innych nadleśnictwach, zgodnie z możliwościami przenoszenia gatunku w ramach regionalizacji nasiennej.

6.2. Drzewa mateczne

Na terenie Nadleśnictwa znajdują się 3 drzewa mateczne olszy czarnej.

Tabela nr 21. Wykaz drzew matecznych

Numer	Obręb	Leśnictwo	Oddz.	Rok uznania
9840	Ostromecko	Strzyżawa	147 -d	2005
9841	Ostromecko	Strzyżawa	147 -d	2005
9842	Ostromecko	Strzyżawa	147 -d	2005

Nie dokonywano zbioru nasion z w/w drzew matecznych.

6.3. Źródła nasion

W minionym okresie Nadleśnictwo nie dokonało wyboru i rejestracji dodatkowych lub uzupełniających źródeł nasion (ZN) poza Tpc., których stan jest następujący:

TP.c - 2 stanowiska,

Js - 2 stanowiska,

TP.b - 1 stanowisko,

Ol.s - 1 stanowisko,

Lp - 2 stanowiska,

Kl - 2 stanowiska,

Jw - 2 stanowiska,

Gb - 1 stanowisko.

Z ww. źródeł nasion Nadleśnictwo pozyskuje nasiona, zgodnie z potrzebami. W związku z zamieraniem jesionów, czasowo odstąpiono od zbioru nasion tego gatunku.

6.4. Uprawy pochodne

Nadleśnictwo posiada wytypowanych 5 bloków upraw pochodnych, trzy znajdują się w obrębie Olek dla: So poch. z N. Czersk – w oddz. 71, 72, 89-93, 113-117; oddz. 29, 39-42, 50-51; So.c. poch. z N. Jamy – w oddz. 215-216 oraz dwa w obrębie Ostromecko dla: So poch. z N. Czersk – w oddz. 244-245 i So poch. z N. Woziwoda – w oddz. 196. W przypadku nadmiaru sadzonek gatunków pochodnych zakładano z ich udziałem (wg przyjętych zasad) uprawy poza blokami.

Stan upraw pochodnych na początku 2013 r. przedstawiał się następująco:

- rejestrowane uprawy pochodne ogółem: 300, 98 ha.

Według stanu na 09.07.2022 r., Nadleśnictwo posiada 6 zarejestrowanych bloków upraw pochodnych.

Aktualny stan upraw pochodnych przedstawia się następująco:

- stan upraw pochodnych ogółem: 392,84 ha,
- rejestrowane uprawy w blokach: 221,70 ha,
- rejestrowane uprawy poza blokami: 171,14 ha.

7. Gospodarka szkółkarska

Nadleśnictwo posiada Szkołkę Zespoloną Janowo, o powierzchni manipulacyjnej 9,85 ha, a produkcyjnej – 6,13 ha. W skład szkółki wchodzi 3 kwatery z infrastrukturą techniczną, położone na terenie obrębu leśnego Ostromecko, w oddziałach: 25 -h, 26 -h, -i, -l, 27 -h, -i.

Produkcja szkółkarska w pełni pokrywa potrzeby Nadleśnictwa na materiał sadzeniowy z odkrytym systemem korzeniowym, które wynoszą około **800-1000** tys. szt. Sadzonki z produkcji kontenerowej zakupujemy z Nadleśnictwa Dobrzejewice w ilości około **20–30** tys. szt.

Sprzedane nadmiary sadzonek na zalesienia gruntów rolnych, właścicielom lasów prywatnych i odbiorcom detalicznym oraz zlecone przez nadleśnictwa, w tym kłeszkowe produkcje sadzonek (So 1/0 i 2/0 i Db) wyniosły średniorocznie **751,5** tys. szt.

8. Użytkowanie uboczne

8.1. Plantacje choinkowe

Nadleśnictwo posiada plantacje choinkowe na obu obrębach leśnych, założone głównie w pobliżu leśniczówek na sumarycznej powierzchni **9,76 ha**. W bieżącym 10-leciu założono **4,84 ha**. Planuje się dalsze zwiększanie powierzchni plantacji choinkowych zlokalizowanych w pobliżu osad leśnych. W ostatnich latach ciągle rośnie zapotrzebowanie społeczeństwa na choinki świeże z naszych lasów. Średnioroczne zapotrzebowanie na choinki cięte wynosi około 1300 szt. Zapotrzebowanie w ostatnich latach wzrasta i wynosi około **1800 szt/rok**. Potrzeby społeczeństwa na stroisz świerkowy zaspokajano w zabiegach CP, TW, TP i średniorocznie wynosiły w minionym okresie **11,8 mp**.

9. Ochrona lasu

9.1. Przyczyny szkód

Na stan zdrowotny lasów nadleśnictwa niekorzystny wpływ miały następujące zjawiska:

- Osłabienie drzewostanów po gradacjach boreczników w roku 2011 i brudnicy mniszki w 2012 oraz strzygoni choinówki w 2017-18 roku;
- Wzmożone występowanie kornika ostrozębnego, nękające występowanie przyplaszczka granatka i jemioly;
- Występowanie jemioly na sośnie;
- Obniżenia poziomu wód gruntowych;
- Powtarzające się okresy suszy wiosennej i letniej;
- Oddziaływanie niskich temperatur w okresie wegetacji (przymrozki późne) oraz bezśnieżne zimy;
- Ujemne oddziaływanie aglomeracji miast Toruń i Bydgoszcz (transport, zmasowane wykorzystywanie lasów do celów wypoczynkowych, zaśmiecanie terenów, pożary);

- Występowanie czynników biotycznych i abiotycznych w układach synergicznych i kompleksowych, powodujących zamieranie niektórych gatunków drzew.

Lasy nadleśnictwa z uwagi na duży udział drzewostanów sosnowych na siedliskach borowych należą do szczególnie zagrożonych przez szkodniki owadzie pierwotne jak i wtórne. Poważnym problemem jest zagrożenie drzewostanów sosnowych na gruntach porolnych ze strony huby korzeniowej i opieńek.

9.2. Szkodniki owadzie – powodowane szkody

Tabela 22. Gradacje szkodników z grupy foliofagów (opryski lotnicze):

Rok	Szkodnik	Pow. LP (ha)	Pow. LN (ha)	Obręb Olek	Obręb Ostromecko
2017	Strzygonia choinówka	100,00	0,00	0,00	208 -f, 209 -b, 210 -b, 192 -c, 192 -d, 193 -f, 193 -h, 193 -i, 194 -k, 195 -k
2018	Strzygonia choinówka	5367,73	94,50	75 -c, 133 -b, 113 -f, 136 -g, 114 -k, 116 -d, 115 -d, 136 -g, 41 -f, 61 -a, 67 -o, 82 -f, 106 -b, 123 -h, 147 -k, 155 -d, 174 -b	5 -c, 14 -i, 166 -f, 180 -a, 202 -g, 247 -j, 256 -b, 262 -c, 160 -t, 178 -i, -l, 94 -i, 210 -b, 239 -b, 244 -a, 208 -f
Razem		2467,73	94,50		

W minionym 10-leciu wystąpiły gradacje szkodników z grupy foliofagów, które doprowadziły do akcji chemicznego zwalczania owadów na szeroką skalę (opryski lotnicze). Zwalczaniem lotniczym strzygonii choinówki objęto powierzchnię łączną **5467,73 ha**. Skutkiem ostatniej gradacji było powstanie żerów w drzewostanach sosnowych zagrażających ich trwałości. Gołozery wystąpiły jednak tylko na pojedynczych drzewach.

Tabela nr 23. Występowanie i zwalczanie szkodliwych owadów

Rok	Występowanie / zwalczanie* owadów												
	Szeliniak sosnowiec	Cetyńce	Pędraki	Hurmaki i rynnice	Mszyce	Jesiono wce	Smolik znaczo ny	Przyplaszczek granatek	Strygonia choinówka	Boreczniki	Brudnica mniszka	Kornik ostrozębny	Kornik drukarz
2013	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2014	123,61	442,57	-	-	1,58	-	-	824,96	-	226,62	-	-	-
2015	105,63	4,56	0,25	1,83	1,80	3,49	-	208,19	-	123,61	-	-	-
2016	110,38	11,33	-	1,83	1,48	5,71	-	450,76	-	21,24	-	-	-
2017	86,68	147,78	0,93	0,17	1,53	7,59	-	916,38	528,57/100*	54,94	-	-	-
2018	88,41	119,59	-	0,25	3,79	24,49	-	438,47	6401,87/5367,73*	-	104,32	-	-
2019	46,47	130,87	2,00	-	3,52	24,27	-	471,33	80,24	-	258,91	234,52*	3,36
2020	29,72	173,22	-	-	2,72	15,99	-	592,99	-	-	-	-	15,55
2021	11,68	89,46	1,00	-	1,53	14,64	-	340,55	--	-	-	-	-
2022	2,00	-	-	-	1,81	-	-	-	-	-	-	-	-
R-m	604,58/ 122,39*	660,92*	7,81*	4,08/0,42*	19,70*	79,39*	16,79*	4243,63*	8010,68/5467,73*	426,41	363,26	574,90	18,58*

Tabela 24. Pozyskanie drewna zasiedlonego w okresie 2013 - 2022

Rok	Pozyskanie drewna zasiedlonego w latach 2013-2022 (m3)
2013	1169,38
2014	1340,68
2015	828,57
2016	2156,88
2017	1406,36
2018	827,04
2019	1913,00
2020	4725,67
2021	1183,83
2022	522,39
Suma:	<u>16073,80</u>

9.3. Analiza występowania szkodników wtórnych

Okresowe wzmożone występowanie szkodników pierwotnych, szkody w drzewostanach od wywalających wiatrów, osłabienie drzewostanów przez jemiołę oraz układ niesprzyjających warunków klimatycznych powoduje, że obserwuje się w nadleśnictwie okresowo zwiększone zagrożenie ze strony szkodników wtórnych.

Prognozowanie i ograniczanie występowania szkodników wtórnych d-stanów iglastych, dokonywane było poprzez rotację zasiedlonego drewna z cięć planowych, jak i pozyskania zasiedlonych drzew, złomów, wywrotów oraz drzew do spalowania. Lokalnie problemem dla drzewostanów sosnowych stawał się przyplaszczek granatek, którego wyszukiwano i usuwano na drzewach zasiedlonych. Korę zasiedloną przez larwy pozostającą po ścinie, zrywce i wywozie drewna niszczone przez zakopywanie. Stosowano również na przyplaszczka, w celach prognostycznych opaski lepowe na czarnej folii.

W latach 2019-2021 roku podjęliśmy walkę z kornikiem ostrozębnym, który zwiększył oddziaływanie na drzewostany sosnowe na żyznych siedliskach. Wyszukiwane i usuwane były drzewa z objawami jego występowania wraz z drzewami otaczającymi ze stwierdzonym zasiedleniem oraz zdrowymi. Gałęzie i czuby były wywożone na tereny rolne i tam palone. W 2022 r. nie stwierdzamy wzmożonego występowania tego szkodnika. Dodatkowo obszary leśne z potencjalnym zagrożeniem ze strony kornika ostrozębnego zlustrowane zostały przy użyciu drona. Wyniki wykorzystano przy lokalizacji drzew zasiedlonych. Równolegle w leśnictwach odnotowujących

pozyskanie drewna z kodem IPSA wywieszono pułapki feromonowe, których skuteczność okazała się średnia.

9.4. Grzybowe czynniki szkodotwórcze

Tabela nr 25. Występowanie grzybowych czynników szkodotwórczych i jemiolo

Rok	Zamieranie jesionu (ha)	Zamieranie olszy (ha)	Jemiolo (ha)	Opieńkowa zgnilizna korzeni (ha)	Huba korzeni (ha)
2013	-	-	-	5,25	-
2014	64,81	47,89	-	21,48	13,15
2015	57,88	49,87	-	27,33	15,78
2016	50,11	50,08	-	35,33	-
2017	40,83	44,73	-	10,82	12,79
2018	39,70	52,24	-	6,97	3,77
2019	37,51	42,47	253,19	8,28	1,70
2020	33,20	41,35	266,04	4,11	-
2021	28,56	39,47	424,68	4,11	1,18
2022	23,60	41,98	3,34	-	-
Razem	376,20	410,08	947,25	123,68	48,37

Konsekwencją zjawiska zamierania jesionu i olszy jest wzmożone występowanie szkodników wtórnych na nich występujących. Wśród najważniejszych należy wymienić jesionowce, z którymi walkę prowadzono przez usuwanie drzew zasiedlonych. Z uwagi na utrzymujące się ciągle występowanie zjawiska zamierania jesionu, ograniczanie występowania szkodników wtórnych tego gatunku jest kontynuowane.

9.5. Zwalczanie chorób grzybowych

Prowadzono wg potrzeb, w zależności od stopnia zagrożenia dla stabilności drzewostanów lub uprawy szkółkarskiej.

Tabela nr 26.

Nazwa	Powierzchnia występowania (ha) (2013-2021)	Zabieg ochronny w (ha)		
		mechaniczny	biologiczny	chemiczny
Pasożytnicza zgorzel siewek	9,31			9,31
Szara pleśń	4,22			4,22
Osutki sosny	18,60			12,01

Osutki modrzewia	0,28			0,28
Rdze na igłach / liściach	2,17			2,17
Mączniak dębu	9,20			9,2
Zamieranie pędów sosny	4,43			1,67
Zamieranie pędów	0,21			0,21
Opieńkowa zgnilizna korzeni	123,68	101,93		
Huba korzeni	48,37		45,49	
Razem:	169,95	66,60	45,49	39,07

W Nadleśnictwie znajduje się 3032,68 ha (tj. ok. 22% powierzchni leśnej) drzewostanów na gruntach porolnych w I pokoleniu, potencjalnie zagrożonych występowaniem huby korzeni. W celu ograniczenia rozprzestrzeniania się huby korzeniowej obecnie stosuje się preparaty biologiczne działające w sposób konkurencyjny na pniakach drzew. W zwalczaniu opieńkowej zgnilizny korzeni w pierwszej połowie dziesięciolecia stosowano mechaniczne usuwanie drzewek porażonych na powierzchni **101,93 ha** (tabela 26).

Utrzymanie dobrego stanu zdrowotnego zasiewów i sadzonek na szkółce wiąże się z profilaktycznym i zwalczeniowym stosowaniem fungicydów na choroby grzybowe. Spektrum stosowanych środków chemicznych z każdym rokiem staje się coraz węższe i staje się powszechniejsze wykorzystywanie metod biologicznych.

9.6. Szkodniki upraw

W nadleśnictwie obserwuje się stałe zmniejszające się zagrożenie ze strony szeliniaka (tabela nr 23) oraz innych ryjkowcowatych, najważniejszych szkodników upraw iglastych. Walkę chemiczną stosowano w postaci maczania nadziemnych części roślin w insektycydzie. Podstawową metodą zwalczania szeliniaka sosnowca jest zabieg mechanicznego zwalczania poprzez zbieranie zwabionych pod wałki pułapkowe owadów oraz profilaktyczne w postaci dwuletniego przelegiwania zrębów sosnowych. Na uprawach wykłada się pułapki, które mają służyć zarówno zwalczaniu, jak i prognozowaniu występowania szeliniaka.

Należy stwierdzić, że szkody w młodnikach przez spalowanie, powodowane przez jelenie występują w największym rozmiarze w porównaniu do szkód ze strony pozostałej zwierzyny i z obserwacji wynika, że są zależne od warunków pogodowych w okresie zimowym i koncentracji zwierzyny. Ujemne temperatury i pokrywa śnieżna wpływają na wzrost poziomu szkód. Szkody w uprawach, w stopniach wyższych **od 21%** wystąpiły w rozmiarze maksymalnym rocznym **15 ha** (rok 2022). Średnie rozmiary w dziesięcioleciu przyjęły wielkość ok. **6,5 ha**. Szkody w młodnikach w tych dwóch stopniach wystąpiły na powierzchni maksymalnej **53 ha**, w roku 2018. Przeciętnie w minionym dziesięcioleciu rozmiar szkód w młodnikach przyjął rozmiar **24ha**.

Najskuteczniejszym sposobem zabezpieczania upraw przed szkodami ze strony zwierzyny są grodzenia upraw. Średniorocznie w nadleśnictwie wykonywaliśmy **27,05ha** nowych grodzeń. Z uwagi na koszty ponoszone przy zakładaniu grodzeń i ich utrzymaniu, RDLP rozpoczęło program rozgradzania upraw, w których osiągnięto cel ochrony, w ścisłym powiązaniu z dostosowaniem liczebności, struktur płci i wieku populacji zwierzyny do współczynników zawartych w Wieloletnich Hodowlano-Łowieckich Planach. Poza tym, zabezpieczano chemicznie repelentami (**średniorocznie 46,26ha**) do 3 tys./ha sadzonek sosen oraz w 100% sadzonek liściastych w uprawach niegrodzonych.

Skutecznym sposobem ograniczania szkód w młodnikach ze strony jeleni stosowanym w nadleśnictwie jest zakładanie perforowanych osłonek (**średniorocznie 13,92ha**), smarowanie repelentami międzyokółkową część pni drzewek oraz wykładanie w okresie zimowo-wiosennym drzew do spalowania. W ostatnich 3-4 latach, z uwagi na wysokie koszty zakupu osłonek, zrezygnowaliśmy z ich stosowania. W zamian stosujemy rysakowanie, (**średniorocznie 13,92 ha**) którego skuteczność w naszych warunkach ocenimy w nowym operacie. Koła łowieckie w ramach poprawy warunków bytowania zwierzyny wprowadzały w uprawach gatunki preferowane przez zwierzynę, pochodzące z przesortowania wykonanego w szkółce.

9.9. Szkody powodowane przez czynniki abiotyczne i antropogeniczne.

Na przestrzeni 10 lat obserwowano kilkuletnie okresy z lokalnym wydzielaniem się drzew wskutek obniżenia poziomu wód gruntowych oraz pogłębiającym się niedostatku opadów w terenie, gdzie drzewa wzrastały dotychczas w dobrych warunkach wilgotnościowych. Dotyczyło to gatunków: brzoza, jesion, olsza w całym kompleksie leśnym „Chorab” w obr. Olek. Stwierdzano tam różnego stopnia procesy odwodnienia układów naturalnych, niekorzystne właściwości wodne substratu glebowego wyrażające się w słabej retencji powierzchniowej wód opadowych, w słabym podsiąku wód gruntowych, w przesuszaniu się wierzchnich warstw gleby w wyniku nagrzewania. Często przyczyną zamierania sadzonek w uprawach były susze wynikające z braku opadów atmosferycznych w okresie późnej wiosny i lata.

W leśnictwach Kamieniec i Strzyżawa na zalewowych siedliskach łągowych miały miejsce lokalne, krótkotrwałe podtopienia drzewostanów związane z wylewem Wisły w początkowym okresie dziesięciolecia. Aktualnie od kilku lat zalewy łągów wodami rzecznyymi nie występują.

Tabela nr 30. Szkody spowodowane przez czynniki abiotyczne

Rok	Zakłócenie stosunków wodnych	Niskie i wysokie temperatury	Wiatr	Požary
2013	0	0,13	0	0,43
2014	2,21	112,96	0,25	0,28
2015	3,71	29,94	0	3,30
2016	0	0,95	0,15	0,39
2017	0	0	0	0,10
2018	21,95	1,56	0,30	3,27
2019	1,15	121,87	0	4,45
2020	0,95	88,72	0	0,33
2021	0	1,85	0	0,46
2022	3,72	63,94	0,13	0,68
Razem	33,69	421,92	0,83	13,69

Duży udział w opóźnianiu prawidłowego rozwoju i obniżaniu jakości upraw i młodników, przede wszystkim liściastych, miały przymrozki późne oraz rzadziej wczesne. W skrajnych wartościach temperatur dochodziły do -7°C i w zależności od przyczyny powstania przymrozków szkody obejmowały wszystkie warstwy drzewostanów lub najczęściej, uprawy i młodniki do wysokości 2-3 m.

Szkody od silnego, wywalającego wiatru zdarzały się często, jednak w postaci pojedynczych i grupowych złomów i wywrotów.

Požary zostaną omówione w ochronie przeciwpożarowej.

Aglomeracje miejskie Torunia i Bydgoszczy oraz większość gmin posiadają odpowiednią infrastrukturę przeznaczoną do składowania i utylizacji odpadów i oczyszczania ścieków. Istotne zagrożenia stanowią natomiast tzw. „dzikie wysypiska” powstające na terenach nieczynnych wyrobisk poeksploatacyjnych lub obszarach leśnych mogące powodować skażenie gleby, wód powierzchniowych i podziemnych. Zaśmiecanie obszarów leśnych jest obecnie poważnym problemem dla nadleśnictwa.

Innym zagrożeniem dla lasów jest sąsiedztwo budownictwa mieszkaniowego (niskiego) w następujących miejscowościach: Zamek Bierzgłowski, Łysomice, Papowo Toruńskie, Zławieś Wielka, Przysiek, Rozgarty, Gutowo, Ostromecko, Pień, Czemplewo, Czarze i in.

Mimo tak wielu czynników stanowiących zagrożenie dla środowiska przyrodniczego obecny stan zdrowotny drzewostanów i sanitarny można ocenić jako dobry (z wyjątkiem drzewostanów

jesionowych i olchowych, drzewostanów występujących na glebach wilgotnych, przesuszonych, np.: Chorab oraz opanowanych przez jemiołę).

Z powyższych danych wynika, że pomimo występowania tak szerokiej gamy czynników szkodliwych, trwałość drzewostanów nie została naruszona. Działania podejmowane przez Nadleśnictwo, we współpracy z Wydziałem Ochrony Lasu RDLP i ZOL w Gdańsku przynoszą dobry dla lasu skutek.

10. Ochrona przeciwpożarowa

Zgodnie ze statystyką dziesięciolecia 2013-2022 (do końca sierpnia) na terenie nadleśnictwa wystąpiło średniorocznie 9,1 pożarów na powierzchni ogólnej 11,68 ha, w tym 0,30 ha ze stratami. Najczęstszym okresem powstawania pożarów jest wczesna wiosna oraz lato w czasie suszy. Głównymi przyczynami powstawania pożarów były: nieznane 34 przypadki, podpalenia 31 przypadków, nieustalone 8 przypadków.

Tabela nr 31. Analiza rozmiaru powstałych pożarów

Rok	Liczba pożarów	Pow. pożarów (ha)	Pow. do odnowienia (ha)	Pow. ze stratami (ha)	Przeciętna powierzchnia pożaru (ha)
2012	2	0,47	0	0	0,24
2013	1	0,43	0	0	0,43
2014	5	0,28	0	0	0,06
2015	18	3,30	0	0	0,18
2016	3	0,39	0	0	0,13
2017	3	0,04	0	0	0,01
2018	20	3,04	0	0,3	0,15
2019	16	2,17	0	0	0,14
2020	7	0,42	0	0	0,06
2021	8	0,46	0	0	0,06
2022	8	0,68	0	0	0,085
	91	11,68			0,128

Tabela nr 32. Analiza przyczyn pożarów

Przyczyny pożarów	Liczba
turystyka	1
nieostrożność	1
przerzuty	1
podpalenia	31
nieustalone	8
nieznane	34
wypadek	2
energia elektryczna	5
zaniedbanie	1
używanie ognia	4
rekreacja	1
inne używanie ognia	1
powtórny zapłon	1
	91

Lasy Nadleśnictwa Toruń zostały zakwalifikowane do I kategorii zagrożenia pożarowego zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 22 marca 2006 r. (ze zmianami, w tym Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów. Dz. U. nr 137, poz. 923)* Nadleśnictwo Toruń ze względu na:

- duży udział siedlisk borowych: Bs, Bśw, BMśw, BMw, zajmują 71,7% powierzchni leśnej nadleśnictwa,
- przewagę drzewostanów iglastych (86,1% powierzchni),
- duży udział drzewostanów I i II klasy wieku (27%),
- warunki klimatyczne – położenie w strefie najniższych opadów w Polsce,
- bliskość miast Torunia i Bydgoszczy,
- znaczną związaną z rekreacją,
- gęsta sieć dróg publicznych i leśnych oraz linii kolejowych.

Podstawowym dokumentem regulującym organizację ochrony przeciwpożarowej w nadleśnictwie jest „Sposób postępowania na wypadek powstania pożaru” aktualizowany każdego roku.

Największe zagrożenie pożarowe występuje na przedwiośniu ze względu na znaczną ilość łatwopalnego materiału roślinnego w postaci igieł, chrustu, suchej trawy i wrzosu oraz w okresie letnim, szczególnie w borze suchym i świeżym, z powodu obecności wysuszonych roślin runa.

Nadleśnictwo Toruń w okresie bezpośredniego zagrożenia pożarowego (od 1 kwietnia do 30 października) uruchamia Punkt Alarmowo-Dyspozycyjny (PAD) oraz prowadzi obserwację terenów leśnych z czterech miejsc kamerami telewizji przemysłowej.

Kompleksy leśne nadleśnictwa z uwagi na ukształtowanie terenu pradoliny Wisły, które uniemożliwia pełne pokrycie obserwacją z wież nadleśnictwa, obserwowane są dodatkowo z wież sąsiednich nadleśnictw Cierpiszewa, Soleca Kujawskiego i Żołędowa.

Punkt Alarmowo- Dyspozycyjny, zorganizowany w odrębnym pomieszczeniu budynku nadleśnictwa utrzymuje stałą łączność telefoniczną z jednostkami straży pożarnej, leśnictwami w terenie oraz radiowotelefoniczną z PAD RDLP i obserwatorami sąsiednich nadleśnictw. Działania ratowniczo-gaśnicze na terenie administrowanym przez Nadleśnictwo Toruń prowadzone są przez jednostki zawodowe PSP w Toruniu, Bydgoszczy i Chełmnie oraz wspomagane przez działania OSP z miejscowości Zławieś Wielka, Łysomice, Dąbrowa Chełmińska, Różankowo, Łubianka, Przysiek, Unisław, Wałdowo, Górsk, Lulkowo i inne.

Naziemne patrole przeciwpożarowe organizowane są z polecenia nadleśniczego w razie szczególnie silnego zagrożenia pożarowego.

Nadleśnictwo posiada na wyposażeniu:

- samochód patrolowo-gaśniczy PICK UP D22 wyposażony w wysokociśnieniowy moduł gaśniczy FIREKO 45040,
- ciągniki z pługiem i pługofrezarką, beczkowóz o pojemności 4 tys. litrów,
- gaśnice, szpadle, motyki, tłumice,
- radiotelefony bazowe, przewoźne i noszone, w sumie 23 szt. i jest to ilość docelowa.

Na terenie nadleśnictwa znajduje się 20 punktów czerpania wody zlokalizowanych przy zbiornikach i ciekach naturalnych oraz sztucznych zbiornikach o pojemności 50 m³. Punkty czerpania wody utrzymywane są w ciągłej sprawności poprzez bieżące zabiegi konserwacyjne. W minionym 10-leciu nie było przypadku wykorzystania punktów czerpania wody. Straże Pożarne wykorzystywały źródła własne i hydranty.

W nadleśnictwie funkcjonuje również zgodna z przepisami, sieć oznakowanych dojazdów pożarowych (dróg pożarowych), utrzymywana w ciągłej przejezdności poprzez bieżące remonty i modernizacje.

Nadleśnictwo posiada na swoim terenie leśną bazę lotniczą, zlokalizowaną na lotnisku Aeroklubu Pomorskiego, obsługującą nadleśnictwa RDLP w Toruniu w zakresie patrolowania terenów leśnych i gaszenia pożarów, co w znaczący sposób przyspiesza reakcje na pożarowe zagrożenia.

Wśród działań prewencyjnych prowadzono:

- szereg akcji uświadamiająco-propagandowych w ramach edukacji leśnej dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez pogadanki, foldery, plakaty czy artykuły w prasie lokalnej i programach radiowych;
- szkolenia dla podmiotów wykonujących usługi w zakresie gospodarki leśnej;
- egzekwowanie przez Służbę Leśną od osób przebywających w lesie przepisów ochrony ppoż.;
- umieszczano tablice informacyjne i ostrzegawcze na terenach leśnych;
- zakaz wstępu do lasu, który wprowadzany był sporadycznie.

11. Lasy Niepaństwowe

Nadleśnictwo sprawuje nadzór nad lasami nie stanowiącymi własności Skarbu Państwa na terenie 3 starostw na podstawie porozumień zawartych w oparciu o art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach na powierzchni jak niżej:

Kod	Nadleśnictwo	Województwo	Powiat	Powierzchnia lasów przekazana do prowadzenia nadzoru [ha]
n1224	Toruń	KUJAWSKO-POMORSKIE	Bydgoski	625,8
			Chełmiński	192,89
			Toruński	545

W ramach powierzonego nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa lustrację terenową, doradztwo w zakresie zabiegów hodowlanych, cięć pielęgnacyjnych oraz odbiórki drewna pełnią:

- leśniczy szkółkarz – na terenie pow. bydgoskiego i chełmińskiego,
- podleśniczy – na terenie pow. toruńskiego.

12. Gospodarka łowiecka

Teren Nadleśnictwa Toruń wchodzi wraz z częścią Nadleśnictwa Jamy w skład Toruńskiego Rejonu Hodowlanego nr 6. Koordynatorem gospodarki łowieckiej w rejonie jest Nadleśniczy Nadleśnictwa Toruń.

Dla rejonu sporządzone zostały „Wieloletnie Łowieckie Plany Hodowlane na lata 2007-2017 oraz 2018-2027”, w których określono zakres zadań wieloletnich w zakresie zagospodarowania obwodów, zagęszczenie i stany docelowe zwierzyny grubej oraz rodzaje i rozmiar kłusownictwa. Aktualne granice rejonu wyodrębniają teren jako oddzielną jednostkę hodowlaną dla sarny, dzika i jelenia z obwodami łowieckimi o zbliżonych warunkach przyrodniczych, zachowując podstawowy cel tworzenia rejonu hodowlanego. W niedalekiej przyszłości należy wziąć pod uwagę zmianę przebiegu granicy od strony północno – wschodniej, którą należałoby poprowadzić po granicy przebiegu projektowanej autostrady A1.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Toruń obecnie znajduje się 17 obwodów łowieckich, z których dla 13 (po zmianach w 2021r dla 11) obwodów Nadleśnictwo Toruń zatwierdza roczne plany łowieckie. Są to obwody leśne: nr 117,135, 140 i obwody polne nr: 85, 86, 99, 100, 115, 116, 136, 137, 138, 139. Dla pozostałych obwodów plany zatwierdzają: Nadleśnictwo Jamy dla obw. nr 84 i 83, RDLP w Toruniu dla OHZ „Grodno” obw. nr 114; Nadleśnictwo Golub-Dobrzyń dla obw. 134.

Wg Kategoryzacji obwodów łowieckich (dla 13 obwodów jw.) 4 obwody (135,140,117,85) zakwalifikowano do obwodów słabych, pozostałe obwody (86,99,100,115,116,136,137,138,139) do bardzo słabych. Po połączeniu obwodów 116 i 138, 135 i 138 oraz zmian granic obwodów 140 i 139 powstałe obwody 116 zakwalifikowano do obwodów słabych, 135 zakwalifikowano do obwodów średnich i 139 zakwalifikowano do słabych.

Aktualnie na terenie Nadleśnictwa gospodarkę łowiecką prowadzą następujące Koła Łowieckie:

nr 123 „Dąbrowa” – na obwodzie nr 117; „Wieniec” – na obwodach 135; „Szarak” – na obwodach 116; „Ostoja” na obwodzie nr 139; „Ostromecko Zdrój” – na obwodzie 140; „Krzyżówka” – na obwodzie nr 136; „Łoza” – na obwodzie nr 99; „Bażant” – na obwodzie nr 100; „Chełmińskie” – na obwodach nr 85, 86; „Osa” – na obwodzie nr 134 (część powierzchni), OHZ „Grodno” – na obwodzie nr 114; „Hubert” – na obw. nr 83; WKŁ „Bażant” – na obw. nr 84.

Na terenie Nadleśnictwa stwierdzono występowanie większości gatunków łownych w tym łosi. Gatunkami stanowiącymi główny cel gospodarki łowieckiej w Toruńskim Rejonie są: jeleni, daniel, sarna i dzik.

Stwierdzono również okresowe występowanie wilków w obw. nr 139, 140, 117, 135.

12.1. Charakterystyka przyrodniczo-łowiecka obwodów łowieckich

Wg stanu na dzień podjęcia uchwał Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego o powołaniu lub zmianach granic obwodów łowieckich oraz danych z aktualnego w tym czasie WLPH

Tabela nr 33.

Lp	Województwo	Nadleśnictwo	Numer obwodu	Dane wg Uchwały Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego					
				nr LI/1379/10		nr XLV/739/14		nr XXIX/419/21	
				z dnia 13 października 2010 r.		z dnia 27 stycznia 2014 r.		z dnia 08 lutego 2021 r.	
	Powierzchnia obwodu	% pow. leśnej	Powierzchnia obwodu	% pow. leśnej	Powierzchnia obwodu	% pow. leśnej			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Kujawsko - Pomorskie	Toruń	140	6823	56,3	6815	60	6945	58
2			139	3255	6,7	3128	8	3454	18
3			138	3012	30,2	2913	31		
4			137	3848	20,2	4036	29		
5			136	3063	15,9	3206	19	3350	22
6			135	5210	72,5	6231	70	10171	53
7			117	7673	44,7	7626	46	7582	51
8			116	3824	2,4	3971	2	6921	17
9			115	6245	0	6509	0	6473	0
10			100	5920	3,0	5866	3	6011	5
11			99	8725	0,2	8615	0	8619	1
12			86	Jamy		6652	5,0	6789	7

13	Toruń	85	7810	0,6	7847	1	7837	2
Razem			72065	19,6	73552	21,3	74250	24

12.2. Analiza inwentaryzacji, planu i jego wykonania dla jelenia w okresie 2013-2022

Tabela nr 34

Sezon łowiecki	Ilość jeleni	Jednostka	Obwód łowiecki nr																Razem
			140	139	138	137	136	135	117	116	115	100	99	86	85				
2013/2014	Stan	szt.	67	7	13	14	7	41	21	0	0	3	0	0	0	0	173		
	Plan	szt.	21	2	4	5	2	13	7	0	0	2	0	0	0	0	56		
	Pozyskanie	szt.	20	2	4	5	2	12	7	0	0	3	0	0	0	0	55		
2014/2015	Stan	szt.	69	7	13	17	10	42	21	1	0	5	0	4	0	0	189		
	Plan	szt.	23	7	4	5	4	14	8	1	0	3	0	2	0	0	71		
	Pozyskanie	szt.	22	7	4	4	4	13	8	1	0	2	0	2	0	0	67		
2015/2016	Stan	szt.	74	7	15	18	12	45	25	3	0	5	0	6	0	0	210		
	Plan	szt.	30	3	6	5	8	15	11	2	0	3	0	3	0	0	86		
	Pozyskanie	szt.	28	4	6	5	8	15	11	2	0	1	0	3	0	0	83		
2016/2017	Stan	szt.	78	10	12	20	8	48	30	3	0	3	0	6	0	0	218		
	Plan	szt.	33	10	4	8	5	19	18	3	0	3	0	4	0	0	107		
	Pozyskanie	szt.	33	10	4	8	5	15	18	3	0	1	0	4	0	0	101		
Stan docelowy 2017	szt.	61	0	12	17	5	39	21	0	0	0	0	4	0	0	159			
2017/2018	Stan	szt.	65	8	12	18	6	40	28	3	0	3	0	6	0	0	189		

	Plan	szt.	30	7	5	7	5	15	18	4	0	4	0	0	3	0	0	98
	Pozyskanie	szt.	27	8	5	7	6	14	17	4	0	3	0	0	3	0	0	94
	Stan	szt.	82	10	13	20	8	44	35	4	0	3	0	0	6	0	0	225
2018/2019	Plan	szt.	36	10	8	10	6	18	21	2	0	3	0	0	4	0	0	118
	Pozyskanie	szt.	37	10	8	9	6	16	19	2	0	3	0	0	4	0	0	114
	Stan	szt.	80	10	13	20	9	41	35	4	0	4	0	0	8	0	0	224
2019/2020	Plan	szt.	34	10	8	10	7	16	21	3	0	7	0	0	4	0	0	120
	Pozyskanie	szt.	32	10	8	10	6	14	20	3	0	7	0	0	4	0	0	114
	Stan	szt.	85	10	16	20	11	41	40	5	0	15	0	0	9	0	0	252
2020/2021	Plan	szt.	38	10	11	12	8	18	31	3	0	6	0	0	6	0	0	143
	Pozyskanie	szt.	33	10	11	12	7	17	28	3	0	6	0	0	6	0	0	133
	Stan	szt.	78	12	17	18	11	43	38	5	0	15	0	0	9	0	0	246
2021/2022	Plan	szt.	40	11	13	11	9	20	31	5	0	9	0	0	8	0	0	157
	Pozyskanie	szt.	35	11	13	12	8	20	28	5	0	9	0	0	8	0	0	149
	Stan docelowy 2027	szt.	57	5	12	15	6	39	21	0	0	0	0	0	4	0	0	159
2022	Stan	szt.	48	14			10	38	37	20	6	12	0	0	9	3	0	197

12.3. Analiza inwentaryzacji, planu i jego wykonania dla danieli w okresie 2013-2022

Tabela nr 35

Sezon łowiecki	Ilość danieli	Jednostka	Obwód łowiecki nr																Razem
			140	139	138	137	136	135	117	116	115	100	99	86	85				
2013/2014	Stan	szt.	7	0	0	0	0	0	0	0	36	0	0	4	0	0	0	47	
	Plan	szt.	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	0	0	0	0	0	8	
	Pozyskanie	szt.	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	0	0	0	0	0	8	
2014/2015	Stan	szt.	10	0	5	0	0	0	0	0	35	5	4	0	0	0	0	59	
	Plan	szt.	0	0	0	0	0	0	0	0	7	0	0	0	0	0	0	7	
	Pozyskanie	szt.	0	0	0	0	0	0	0	0	7	0	0	0	0	0	0	7	
2015/2016	Stan	szt.	12	0	5	0	0	0	0	0	40	5	5	0	0	0	0	67	
	Plan	szt.	0	0	0	0	0	0	0	0	14	0	0	0	0	0	0	14	
	Pozyskanie	szt.	0	0	0	0	0	0	0	0	13	0	0	0	0	0	0	13	
2016/2017	Stan	szt.	7	0	3	0	0	0	0	0	50	5	4	0	0	0	0	69	
	Plan	szt.	0	0	0	0	0	0	0	0	24	0	0	0	0	0	0	24	
	Pozyskanie	szt.	0	0	0	0	0	0	0	0	22	0	0	0	0	0	0	22	
Stan docelowy 2017			20	0	5	0	0	0	0	0	35	5	5	0	0	0	0	70	
2017/2018	Stan	szt.	7	0	0	0	0	0	0	0	40	0	4	0	0	0	0	51	
	Plan	szt.	0	0	0	0	0	0	0	0	13	0	0	0	0	0	0	13	
	Pozyskanie	szt.	0	0	0	0	0	0	0	0	12	0	0	0	0	0	0	12	
2018/2019	Stan	szt.	3	0	0	0	0	0	0	0	40	0	6	0	0	0	0	49	
	Plan	szt.	0	0	0	0	0	0	0	0	18	0	2	0	0	0	0	20	
	Pozyskanie	szt.	0	0	0	0	0	0	0	0	18	0	2	0	0	0	0	20	
2019/2020	Stan	szt.	0	0	0	0	0	0	0	38	0	6	0	0	0	0	44		

	Plan	szt	44	35	24	29	28	41	40	23	31	40	42	66	50	493
	Pozyskanie	szt	41	37	24	29	28	42	40	23	33	23	40	67	49	476
2016/2017	Stan	szt	178	140	102	135	93	160	232	91	102	115	184	265	235	2032
	Plan	szt	46	65	23	32	28	46	49	27	36	40	44	66	47	549
	Pozyskanie	szt	46	70	23	31	28	42	49	27	36	25	40	67	45	529
	Stan docelowy 2017	szt.	177	100	99	125	93	131	229	87	98	100	181	265	236	1921
2017/2018	Stan	szt.	178	130	100	125	98	135	240	90	98	115	186	265	235	1995
	Plan	szt.	44	65	23	29	34	36	59	29	29	40	46	66	47	547
	Pozyskanie	szt.	42	62	23	26	34	35	55	29	29	36	35	66	45	517
2018/2019	Stan	szt.	181	100	102	120	98	130	241	88	100	115	184	265	235	1959
	Plan	szt.	46	30	29	32	28	35	65	30	21	36	45	66	47	510
	Pozyskanie	szt.	43	30	29	32	29	36	60	30	22	29	36	65	46	487
2019/2020	Stan	szt.	165	102	90	115	99	125	225	77	100	110	172	265	235	1880
	Plan	szt.	36	32	24	29	29	35	58	23	30	33	39	63	44	475
	Pozyskanie	szt.	33	32	24	29	32	35	52	23	30	33	36	63	44	466
2020/2021	Stan	szt.	160	105	92	110	89	125	205	80	110	125	174	265	235	1875
	Plan	szt.	32	36	27	26	28	35	45	26	33	37	40	63	44	472
	Pozyskanie	szt.	30	36	27	27	26	36	44	26	33	36	35	63	40	459
2021/2022	Stan	szt.	145	110	100	117	94	131	215	91	110	130	182	265	220	1910
	Plan	szt.	32	40	29	30	28	39	44	34	40	43	40	63	40	502
	Pozyskanie	szt.	32	40	29	30	26	39	43	34	41	43	35	65	42	499
	Stan docelowy 2027	szt.	177	100	99	125	93	131	229	87	98	111	198	265	236	1949

2022	Stan	szt.	142	110	139	259	230	190	112	130	186	265	220	1983

12.5. Analiza inwentaryzacji, planu i jego wykonania dla dzików w okresie 2013-2022

Tabela nr 37

Sezon łowiecki	Ilość dzików	Jednostka	Obwód łowiecki nr												Razem	
			140	139	138	137	136	135	117	116	115	100	99	86		85
2013/2014	Stan	szt.	80	40	34	36	40	65	120	20	15	35	4	70	14	573
	Plan	szt.	150	40	30	40	50	90	120	20	23	45	7	90	20	725
	Pozyskanie	szt.	127	21	28	42	53	66	110	16	21	36	2	59	5	586
2014/2015	Stan	szt.	92	40	35	35	50	65	120	22	15	35	7	60	18	594
	Plan	szt.	160	80	30	72	80	138	180	20	26	45	10	90	25	956
	Pozyskanie	szt.	140	58	29	59	69	126	118	20	19	45	3	88	16	790
2015/2016	Stan	szt.	93	40	40	40	50	100	120	25	10	36	8	50	12	624
	Plan	szt.	160	80	50	65	100	140	160	30	33	60	8	105	20	1011
	Pozyskanie	szt.	161	53	36	61	102	136	126	11	19	32	2	115	19	873
2016/2017	Stan	szt.	75	30	30	35	50	90	80	20	8	36	8	40	12	514
	Plan	szt.	149	55	48	60	84	120	107	30	13	60	6	85	20	837
	Pozyskanie	szt.	132	57	28	44	65	105	116	8	4	14	2	87	18	680
Stan docelowy 2017	szt.	61	16	12	16	13	62	53	8	7	6	9	14	8	285	
2017/2018	Stan	szt.	60	25	20	20	24	60	60	9	7	10	8	35	12	350
	Plan	szt.	153	80	30	46	77	144	132	12	19	45	33	90	20	881
	Pozyskanie	szt.	149	60	33	34	71	125	125	13	15	39	26	92	18	800

2018/2019	Stan	szt.	7	4	4	3	4	4	4	7	8	4	5	6	8	7	7	74
	Plan	szt.	16	10	10	8	10	10	10	19	20	10	12	12	16	18	18	179
	Pozyskanie	szt.	100	21	25	40	33	18	90	46	90	18	9	23	4	71	23	503
2019/2020	Stan	szt.	7	3	4	3	4	4	4	7	10	4	5	3	2	7	7	66
	Plan	szt.	21	8	10	5	11	8	27	19	27	8	12	7	2	18	18	166
	Pozyskanie	szt.	121	28	39	37	68	152	110	110	152	15	10	49	17	124	24	794
2020/2021	Stan	szt.	32	4	6	7	8	5	23	14	23	5	5	9	8	13	7	141
	Plan	szt.	121	17	20	25	29	62	49	49	62	16	15	30	23	45	21	473
	Pozyskanie	szt.	148	29	57	60	67	122	112	112	122	25	22	37	3	114	23	819
2021/2022	Stan	szt.	36	4	6	12	5	30	9	9	30	10	7	3	3	13	5	143
	Plan	szt.	119	11	14	33	18	97	21	21	97	26	18	6	3	45	15	426
	Pozyskanie	szt.	192	39	43	39	43	138	138	138	134	46	13	29	0	175	44	853
Stan docelowy 2027	szt.	7	3	4	3	3	4	8	6	8	4	7	6	9	7	8	75	
2022	Stan	szt.	27	4	4	4	4	7	12	25	7	5	3	3	3	20	7	117

12.6. Analiza wykonania WŁPH w Toruńskim Łowieckim Rejonie Hodowlanym – nr 6 w powiązaniu ze szkodami

Tabela nr 38

Gatunek	Stan docelowy wg WŁPH na lata 2007-2017		Stan osiągnięty po sezonie 2017/2018		Stan docelowy wg WŁPH na lata 2017-2027		Stan osiągnięty po sezonie 2021/2022	
	zagęszczenie	liczebność	zagęszczenie	liczebność	zagęszczenie	liczebność	zagęszczenie	liczebność
łoś	1	10	1	21	1	10	1	26

Jeleń	10	159	14	225	9	159	27	478
Daniel	5	70	3	49	3	61	4	75
Sarna	26	1920	27	1959	26	1949	27	1983
Dzik	4	285	1	74	1	74	2	117
Szkody od zwierzyzny płowej	X			Powierzchnia zredukowana w ha	X	X	Powierzchnia zredukowana w ha	
20-40%	X			56,19	X	X		26,01
Pow. 40%	X			1,68	X	X		4,42
Szkody ogółem	X			57,87	X	X		30,43

*łoś, jeleń i daniel – 1000 ha pow. leśnej

*dzik, sarna – 1000 ha pow. ogólnej

Od kilku lat Nadleśnictwo zmagają się z problemem rosnącego stanu populacji jelenia w stosunku do wskaźników docelowych zawartych w WŁPH. W 2022 roku przeprowadzono wspólnie z kołami inwentaryzację zwierzyny pędzeniami, która pokazała wysokie jego stany. Dla potwierdzenia tych wyników, należy w kolejnych latach powtarzać inwentaryzację tą metodą. Dla zbadania struktur populacyjnych, wieku i płci, w 2021 roku przeprowadzono również letnie obserwacje zwierzyny, które dla jeleni i danieli wykazały niewłaściwe struktury płci, odpowiednio 1:3 i 1:2,8 sprzyjające wzrostowi liczebności populacji. Stwierdzono również migrację jeleni z przegęszczonych populacji Puszczy Bydgoskiej.

Jelenie znalazły odpowiednie biotopy do swojego bytowania również w obwodach polnych, z niewielką powierzchnią lasów i dużą powierzchnią upraw kukurydzy. Te środowiska bytowania stanowią sezonowe ostoje dla jeleni.

Populacja danieli znajduje się aktualnie w zbliżonej do docelowej liczebności, którą należy ustabilizować, poprawiając strukturę płci i wieku.

Aktualnie notowane stany inwentaryzacyjne sarny uważa się za właściwe i stabilne.

Z uwagi na położenie nadleśnictwa wzdłuż Wisły oraz występowanie licznych bagien i olsów w obrębie Ostromecko, łosie znajdują tutaj dogodne warunki bytowania. Dynamiczny rozwój populacji położonych na południowy wschód wzdłuż Wisły, brak naturalnych wrogów, aktualne uwarunkowania prawne wobec populacji łosi (moratorium na odstrzał) powoduje systematyczny wzrost zagęszczenia w lasach Nadleśnictwa Toruń.

Przedstawione analizy wyraźnie wskazują na ciągle dynamiczny wzrost populacji dzika, pomimo prowadzonej redukcji tego gatunku z uwagi na ASF. Wpływ na to ma niewątpliwie struktura upraw rolnych, preferująca wielkoobszarowe siewy kukurydzy, buraków i pszenicy. Z drugiej strony należy pamiętać o wpływie dzików na ograniczanie szkodliwych owadów zimujących w ściółce. Wyrządzane szkody powstające przede wszystkim w uprawach leśnych ma marginalne znaczenie. **Do czasu pełnej likwidacji występowania ognisk groźnej choroby ASF, priorytetem jest ograniczenie występowania dzików do stanów uniemożliwiających jej rozprzestrzenianie.**

Poważnym zagrożeniem dla gospodarki hodowlanej zwierząt łownych w rejonie jest postępująca urbanizacja terenów i rozwój sieci komunikacyjnej między Toruniem i Bydgoszczą. Ważnym czynnikiem weryfikującym stan liczebny sarny w rejonie jest proceder kłusownictwa oraz występowanie wilka.

13. Ochrona przyrody i kształtowanie gospodarki wodnej

Obszar Nadleśnictwa Toruń charakteryzuje się najmniejszymi zasobami wodnymi w Polsce. Związane jest to z niskimi sumami rocznymi opadów atmosferycznych, które aktualnie wynoszą 450-500 mm. Sytuacja ta ulega jeszcze dodatkowemu pogorszeniu w tzw. latach suchych, w których sumy roczne opadów atmosferycznych nieznacznie przekraczają 300 mm. Fakty te zaliczyć należy do najważniejszych przesłanek uzasadniających konieczność realizacji programu małej retencji dla Nadleśnictwa Toruń oraz podjęcia w jak najszybszym czasie prac związanych z wybudowaniem i uruchomieniem możliwie dużej liczby obiektów małej retencji. Biorąc pod uwagę wyniki analizy warunków topograficznych i hydrologicznych w poszczególnych częściach nadleśnictwa opracowano program zwiększenia retencji wód powierzchniowych na jego terenie.

Nadleśnictwo Toruń znajduje się na tle całego kraju w szczególnie trudnej sytuacji pod względem zasobów wodnych. Mała retencja potrzebna jest także poza obszarami leśnymi. Jednak z kilku względów, w tym m.in. ze względów własnościowych, realizacja obiektów małej retencji napotyka często na przeszkody utrudniające planowanie i budowę nowych obiektów. Stąd też obszary leśne z różnych powodów wydają się w chwili obecnej najbardziej predysponowane do zwiększenia retencji wody i poprawy stosunków wodnych.

W ramach Projektu MRN uzyskano objętość retencjonowanej wody w ilości 96 865,70 m³. W sumie aktualnie utrzymuje się 35 sztuk zrealizowanych w ramach Projektu MRN obiektów małej retencji, tj. obiektów piętrzących wodę lub spowalniających jej odpływ.

W minionych 10 latach zrealizowano kolejne zadania małej retencji. Na terenie leśnictwa Olek zrealizowano zadanie na terenach wilgotnych i w przeszłości mokrych w uroczysku Chorab, gdzie obniżenie poziomu wód gruntowych i zdolności retencjonowania wód przez teren zostały w dużym stopniu ograniczone przez liczne rowy odwadniające i brak opadów atmosferycznych. Realizacja nastąpiła w 2015 roku, która objęła wybudowanie trzech zbiorników wodnych połączonych rurociągami i odkrytymi rowami z zastawkami, zasilanymi spiętrzonymi wodami Strugi Łysomickiej. Wielkość zgromadzonej wody przy wartościach średnich szacuje się na około 10800 m³.

13.1. Zabiegi ochronne w szczególnie cennych obiektach przyrodniczych

Duże znaczenie w ochronie przyrody ma znajomość podstawowych zagadnień z ochrony przyrody, a głównie znajomość siedlisk, roślin i zwierząt objętych ochroną prawną.

Na terenach zarządzanych przez Nadleśnictwo Toruń występują następujące formy ochrony przyrody:

13.2. Rezerwaty przyrody

Rezerwat „**Las Piwnicki**” (**leśny**) objęty ochroną częściową, posiada plan ochrony rezerwatu na okres: od 01.01.2012 r. do 31.12.2031 r. Znajduje się na terenie gminy Łysomice, w obrębie Olek, w leśnictwie Łysomice, w oddziale: 55 -a, -b, -c, -d, ~a, ~b, ~c; 56 -a, -b, -c, -d, -f, -g, 75 -a, ~f. Rezerwat utworzono w 1956 r. na podstawie Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 7 kwietnia 1949 r. Przedmiotem ochrony jest zachowanie wielogatunkowych zbiorowisk leśnych o cechach naturalnych występujących na glebach wytworzonych z piasków terasowych i wydmowych. Jego powierzchnia wynosi 36,95 ha.

Rezerwat „**Linje**” (**torfowiskowy**) – rezerwat przyrody o ochronie ścisłej, utworzony na podstawie Zarządzenia ML z dnia 10.07.1956 r. (MP Nr 65, poz. 763) oraz aktualizującego Zarządzenia Nr 0210/1/2013 RDOŚ w Bydgoszczy z dnia 19.06.2013 r. Plan Ochrony obowiązuje od 01.01.2013 do 31.12.2032. Celem ochrony, dla którego został utworzony rezerwat jest zachowanie śródleśnego torfowiska z charakterystyczną dla tego zespołu przyrodniczego roślinnością, z jedynym w tej części kraju stanowiskiem brzozy karłowatej oraz miejscem występowania rośliny bagno zwyczajne. Ochronie czynnej podlega cały obszar rezerwatu, który wynosi 12,70 ha. Dla rezerwatu określa się rodzaj – torfowiskowy (T). Torfowisko zajmuje bezodpływowe zagłębienie wytopiskowe, utworzone na płacie piasków zandrowych, które rozcinają zachodni kraniec wysoczyzny morenowej Pojezierza Dobrzyńsko-Chełmińskiego.

Główny obiekt ochrony w rezerwacie to brzoza karłowata – relikwity epoki lodowcowej.

Rezerwat położony jest na terenie obrębu leśnego Ostromecko, w Leśnictwie Raciniewo w oddziale leśnym 82 -a, -b, -c, -d, -f, -g, ~b, ~c, ~f, ~g (gm. Dąbrowa Chełmińska, wieś Dąbrowa Chełmińska).

Rezerwat „**Płutowo**” (**leśny**)- rezerwat przyrody o ochronie ścisłej, utworzony na podstawie Zarządzenia Ministra Leśnictwa z dnia 10 lipca 1956 r. Przedmiotem ochrony jest zachowanie rzadko obecnie na Pomorzu spotykanego typu lasu mieszanego, występującego na zboczach parowu z bardzo zróżnicowanymi pod względem składu gatunkowego drzewostanami. Rezerwat zajmuje obszar 17,96ha, położony jest na terenie gminy Kijewo Królewskie, w obrębie leśnym Ostromecko, w leśnictwie Raciniewo, oddz. 281 -a, -b, -c, -d, -h, -i, -r, -s.

Rezerwat „**Reptowo**”(faunistyczny) objęty ochrona częściową, posiada Plan Ochrony rezerwatu na okres 2016-2035. Znajduje się na terenie gminy Dąbrowa Chełmińska, w obrębie leśnym Ostromecko, leśnictwie Janowo w oddziale 70 -f o powierzchni 4,14 ha. Rezerwat został utworzony zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego 28 lipca 1962 r. Celem ochrony rezerwatu jest ochrona kolonii czapli siwej.

Rezerwat „**Wielka Kępa**”(leśny) objęty ochrona częściową, posiada Plan Ochrony rezerwatu na lata 2012-2031. Rezerwat stanowi obszar o powierzchni 27,61 ha, położony w gminie Dąbrowa Chełmińska, w obrębie leśnym Ostromecko, w leśnictwie Strzyżawa obejmujący oddz. 140 -g, -h, -i, -j, 141 -j, -k, -l ~a, oraz 142 h.

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie fragmentu nadwiślańskiego lasu łęgowego.

Rezerwat „**Zbocza Plutowskie**”(stepowy) objęty ochrona częściową, powołany do życia 16.01.1963 r. Posiada Plan Ochrony na okres 2010-2029. Znajduje się na terenie gminy Kijewo Królewskie, w obrębie leśnym Ostromecko, w leśnictwie Raciniewo, na terenie oddz. 278 -a, -b, -c, -d; 280 -a, -b, -c, -d, -g, -h, -i, -j, -k, ~a, i na terenie Nadleśnictwa Toruń zajmuje obszar 22.01 ha, pozostała część jest położona w Nadleśnictwie Jamy. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie zespołu roślinności stepowej z udziałem miłka wiosennego.

Rezerwat „**Las Mariański**”(leśny) objęty ochrona częściową, został powołany 23 lipca 1958 r., Zarządzeniem nr 244 Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego. Rezerwat posiada Plan Ochrony obowiązujący w latach 2011-2031. Rezerwat stanowi obszar o powierzchni 31,78 ha w gminie Dąbrowa Chełmińska, obręb leśny Ostromecko, Leśnictwa Strzyżawa, w oddziałach 138 -j, 139 -a, -b, -c, -d, -f, 146 -a, -b, -c, -d, -f, -g, -h, -y. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie cennych zbiorowisk leśnych – grądowych i łęgowych.

Czynności wykonane w rezerwach:

- Reptowo – usunięto drzewa stwarzające zagrożenia dla bezpieczeństwa ruchu publicznego, przy trasie nr 551. W ostatnich latach z uwagi na wydzielanie się wiekowych sosen liczba gnieźdzącej się czapli jest niska.

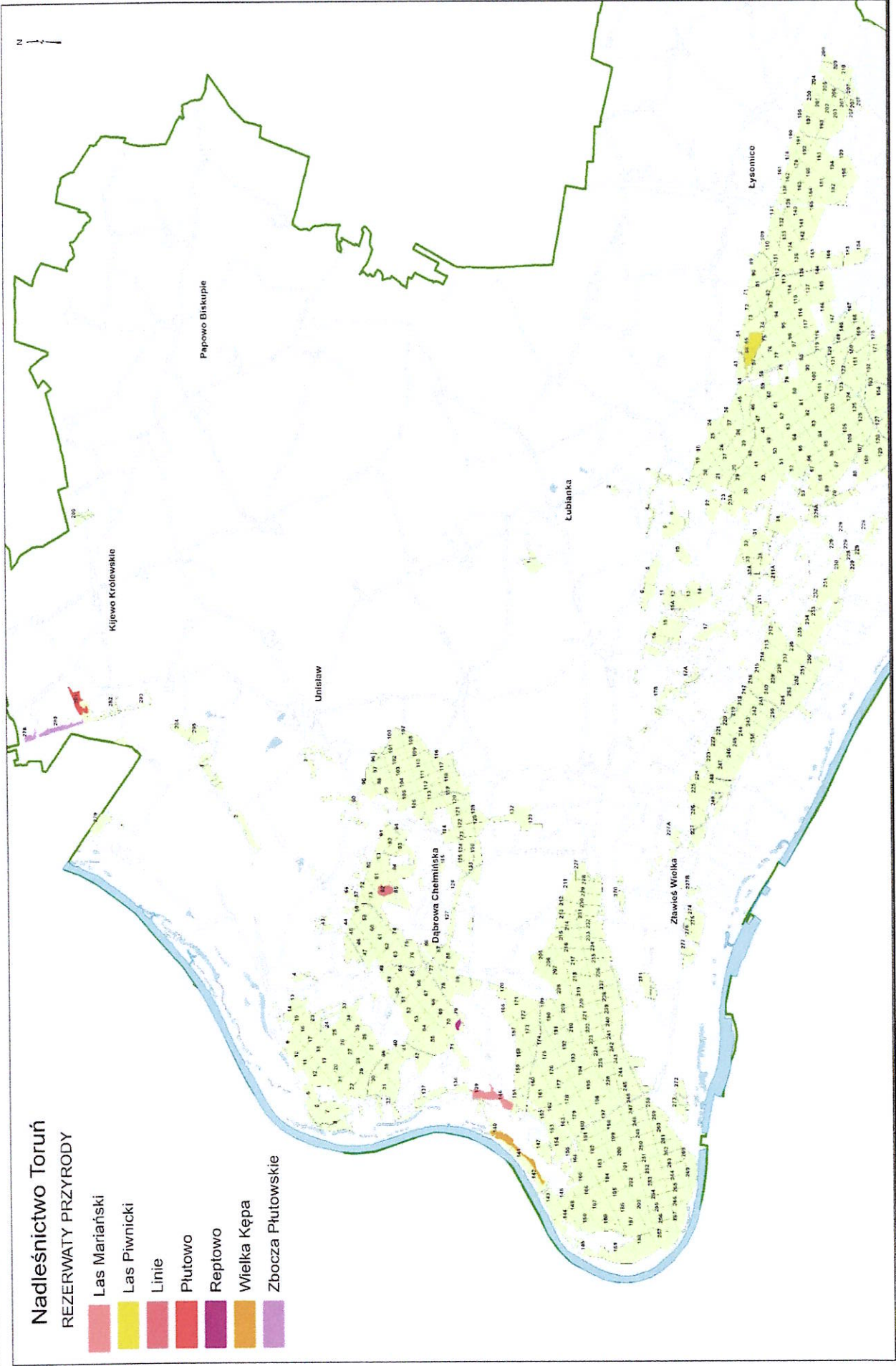
- Linje – staraniem i finansowaniem Nadleśnictwa i RDOŚ przeprowadzono usuwanie gatunków konkurencyjnych dla brzozy karłowatej, nalotów i przestojów brzozy omszonej i brodawkowatej, sosny „świerka” stwarzających silną konkurencję dla gatunków chronionych.
- Zbocza Płutowskie – usuwano przestoje sosnowe i dębowe.
- Las Mariański – usuwano drzewa zagrażające bezpieczeństwu mieszkańców i pracowników zakładu wód mineralnych z sąsiedztwa. Usunięto gatunki obce, dąb czerwony, robinie akacjową, śnieguliczkę. W miejscach odkrytych posadzono gatunki zgodne z siedliskiem chronionym. Wymagane są dalsze zabiegi pielęgnacyjne.
- Las Piwnicki – usuwano drzewa zagrażające bezpieczeństwu ludności przemierzającej się drogami biegnącymi przez i przy rezerwacie. Usuwano naloty i odrośla gatunków obcych i ekspansywnych.
- Wielka Kępa – usunięto klon jesionolistny.
- Płutowo – usuwano drzewa utrudniające poruszanie się po szlakach turystycznych. Aktualnie rezerwat z uwagi na duże ilości wywrotów jesionowych jest niedostępny.

Rezerваты są oznakowane. Przy każdym znajduje się dodatkowo tablica, na której zawarte są informacje na temat rezerwatu (podstawa prawna powołania rezerwatu, cel ochrony) oraz fragment mapy nadleśnictwa z jego lokalizacją. Na terenie wszystkich rezerwatów prowadzone były czynności uprzątnięcia śmieci.

Nadleśnictwo co roku sporządza karty oceny rezerwatów.

Nadleśnictwo Toruń REZERWATY PRZYRODY

- Las Mariański
- Las Piwnicki
- Linie
- Plutowo
- Reptowo
- Wielka Kępa
- Zbocza Plutowskie

13.3. Pomniki przyrody

Pomniki przyrody to jedna z form ochrony indywidualnej i są to „*pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia, o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skalki, jary, glazy narzutowe oraz jaskinie*”.

Na terenie Nadleśnictwa znajdują się dwadzieścia trzy pomniki przyrody, w tym pięć grupowych oraz trzy w formie głazów narzutowych.

Wszystkie pomniki przyrody są oznaczone zgodnie z obowiązującymi przepisami. Na bieżąco prowadzone są kontrole stanu zdrowotnego i sanitarnego, które umożliwiają szybkie reagowanie na pojawiające się zagrożenia. Nadleśnictwo dba o pełną zgodność rejestru istniejących pomników oznaczonych na gruncie z odpowiednimi zarządzeniami powołującymi, co oznacza, że wszystkie prace związane z pomnikami przyrody są konsultowane z właściwymi organami.

13.4. Użytki ekologiczne

Użytkami ekologicznymi „*są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, platy nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania*”.

Nadleśnictwo posiada 106 użytków ekologicznych, na powierzchni 110,92 ha (ich powierzchnia aktualnie podlega weryfikacji). Powołane zostały jeszcze Rozporządzeniami Wojewody. Od uchwalenia ustawy o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 roku, organem powołującym użytki ekologiczne są rady gminy.

Użytki ekologiczne nie są w terenie oznaczone.

Jedynymi pracami wykonywanymi w obrębie użytków ekologicznych było porządkowanie złomów i wywrotów, zagrażających życiu i zdrowiu ludzi. Podjęcie działań każdorazowo

poprzedzone jest zgłoszeniem do właściwego organu. Podczas aktualnej rewizji planu UL zlecono przeprowadzenie weryfikacji stanu ewidencyjnego, podstaw powołania oraz oceny wartości przyrodniczej użytków ekologicznych. Wystąpiono do rad gmin z wnioskiem o powołanie użytków ekologicznych.

13.5. Obszary Natura 2000

Na terenie nadleśnictwa wyznaczonych jest pięć obszarów Natura 2000:

13.5.1. Obszary Specjalnej Ochrony (OSO):

Dolina Dolnej Wisły (kod obszaru PLB 040003) o powierzchni ogólnej w granicach województwa Kujawsko-Pomorskiego 22720,00 ha (w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Toruń – 5021,54 ha oraz w stanie posiadania nadleśnictwa – 361,12 ha).

Obszar stanowi odcinek doliny Wisły w jej dolnym biegu od Włocławka do ujścia w Przegalinie, a w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa to fragment Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej i część Doliny Dolnej Wisły. Wisła płynie naturalnym korytem z zachowanymi starorzeczami i zachowanymi niewielkimi torfowiskami, brzegami porośniętymi lasami łęgowymi. Dolinę Wisły ograniczają wysokie skarpy, na których utrzymują się murawy kserotermiczne i lasy grądowe. Obszar ten jest ostoją ptaków o randze europejskiej. Na obszarze tym gniazduje około 180 gatunków ptaków i jest on również ostoją dla ptaków migrujących i zimujących np. bielika. W okresie wędrówek ptaki wodno-błotne występują w obrębie obszaru w bardzo dużych koncentracjach, w tym wiele wymienionych w Załączniku I, tzw. Dyrektywy ptasiej. Bogata fauna kręgowców, bogata flora roślin naczyniowych, z licznymi gatunkami chronionymi, duże zróżnicowanie zbiorowisk roślinnych z zachowanymi zbiorowiskami łęgowymi, murawami kserotermicznymi potwierdzają wysoką wartość przyrodniczą tego obszaru. Grunty nadleśnictwa położone na terenie tego obszaru w obrębie Ostromecko: 6 -a-c, 7 -a-f, -j-k, 8 -a-b, -f-l, -p, -w, 9 -a, -c, 10 -a, 32, 137 -f, 139 -i, -o-w, 140-145, 169, 188, 257.

Do gatunków ptaków (gatunki o znaczeniu europejskim) znajdujących się w *Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG* w sprawie ochrony dzikich ptaków (tzw. dyrektywa ptasia) należą następujące gatunki występujące w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa:

Bocian biały	<i>Ciconia ciconia</i>
Bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>
Bielik	<i>Haliaeetus albicilla</i>

Błotniak stawowy	<i>Circus aeruginosus</i>
Derkacz	<i>Crex crex</i>
Żuraw	<i>Grus grus</i>
Lelek kozodój	<i>Caprimulgus europaeus</i>
Jerzyk	<i>Apus apus</i>
Zimorodek	<i>Alcedo atthis</i>
Dzięcioł czarny	<i>Dryocopus martius</i>
Skowronek borowy (lerka)	<i>Lullula arborea</i>
Gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>

13.5.2. Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk (SOO):

Leniec w Barbarce (kod obszaru PLH 040043) o powierzchni ogólnej 4,10 ha (w stanie posiadania Nadleśnictwa Toruń, obręb leśny Olek: 118 -s,- -t, -w, 119 -f – 3,10 ha). Obejmuje jedno z najliczniejszych w naszym regionie stanowisk leńca bezpodkwiatkowego (populację oszacowano na ok. 13600 osobników w 2 skupieniach). Z funduszy zewnętrznych wykonywano zabiegi usuwania nalotów, odrośli i wygrabiania warstwy ścioly w miejscach potencjalnego występowania rośliny oraz usuwano podszyt i podrost z otaczających drzewostanów.

Dotyczą siedlisk przyrodniczych wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43 EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory tzw. dyrektywa siedliskowa.

Zbocza Płutowskie (kod obszaru PLH 040040) o powierzchni ogólnej 1002,42 ha, (w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Toruń: 438,33 ha oraz w stanie posiadania nadleśnictwa – 88,76 ha grunty leśne: 3 -a-b, -j, 278, 280, 281 -a-i, -p-w, 282-283, 285 -l.

Obszar obejmuje przede wszystkim strome zbocza Doliny Dolnej Wisły wzniesione do 60 m ponad dno doliny. Charakterystyczną cechą obszaru jest specyficzna rzeźba terenu z parowami, jarami i znacznymi deniwelacjami. Obszar obejmuje też użytkowane rolniczo dno doliny (grunty orne lub łąki). Największy walor przyrodniczy posiadają zbiorowiska roślinności kserotermicznej m.in. zespoły Adonio-Brachypodium i Potentillo-Stipetum-Capillatae (siedlisko przyrodnicze 6210), płaty grądu subkontynentalnego Tilio-Carpinetum oraz rzadziej łągu jesionowo-wiązowego Ficario-Ulmetum minoris. Głównym zagrożeniem obszaru może być zaniechanie użytkowania pastwisk, co może prowadzić do zaniku kserotermicznych muraw i zanikania populacji rzadkich gatunków roślin i zwierząt.

Solecka Dolina Wisły (kod obszaru PLH 040003) o powierzchni ogólnej 7030,08 ha (w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Toruń – 3088,59 ha oraz w stanie posiadania nadleśnictwa 498,78 ha). Jest to fragment Doliny Dolnej Wisły między Solcem Kujawskim a Świeciem, stanowiący terasę zalewową, której granicę częściowo wyznacza wał przeciwpowodziowy i częściowo skarpa Doliny Wisły.

W dużej części obszar ten pokrywa się z obszarem Dolina Dolnej Wisły (OSO). Występują tu ciągi starorzeczy, a tereny nadrzeczne zajmują zbiorowiska łągów wierzbowych, topolowych, łągi wiązowo-jesionowe, a także grądy o charakterze zboczowym. Tereny zalewowe to często łąki i pastwiska, część użytkowana jest jako grunty orne.

Dominują wody – 32,0% powierzchni obszaru, tereny rolnicze z dużym udziałem elementów naturalnych – 23,0%, grunty orne – 21,0%, łąki i pastwiska – 11,0%, lasy – 12,0%, sady i plantacje – 1,0%.

Do gatunków zwierząt i roślin znajdujących się w *Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43 EWG* w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. dyrektywa siedliskowa) należą:

Wilk	<i>Canis lupus</i>
Bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>
Wydra	<i>Lutra lutra</i>
Mopek	<i>Barbastella barbastellus</i>
Nocek duży	<i>Myotis myotis</i>
Traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>
Kumak nizinny	<i>Bombina bombina</i>
Sasanka otwarta	<i>Pulsatilla patens</i>
Pachnica dębowa	<i>Osmoderma eremita</i>
Barczatka kataks	<i>Eriogaster catax</i>
Czerwończyk nieparek	<i>Lycaena dispar</i>

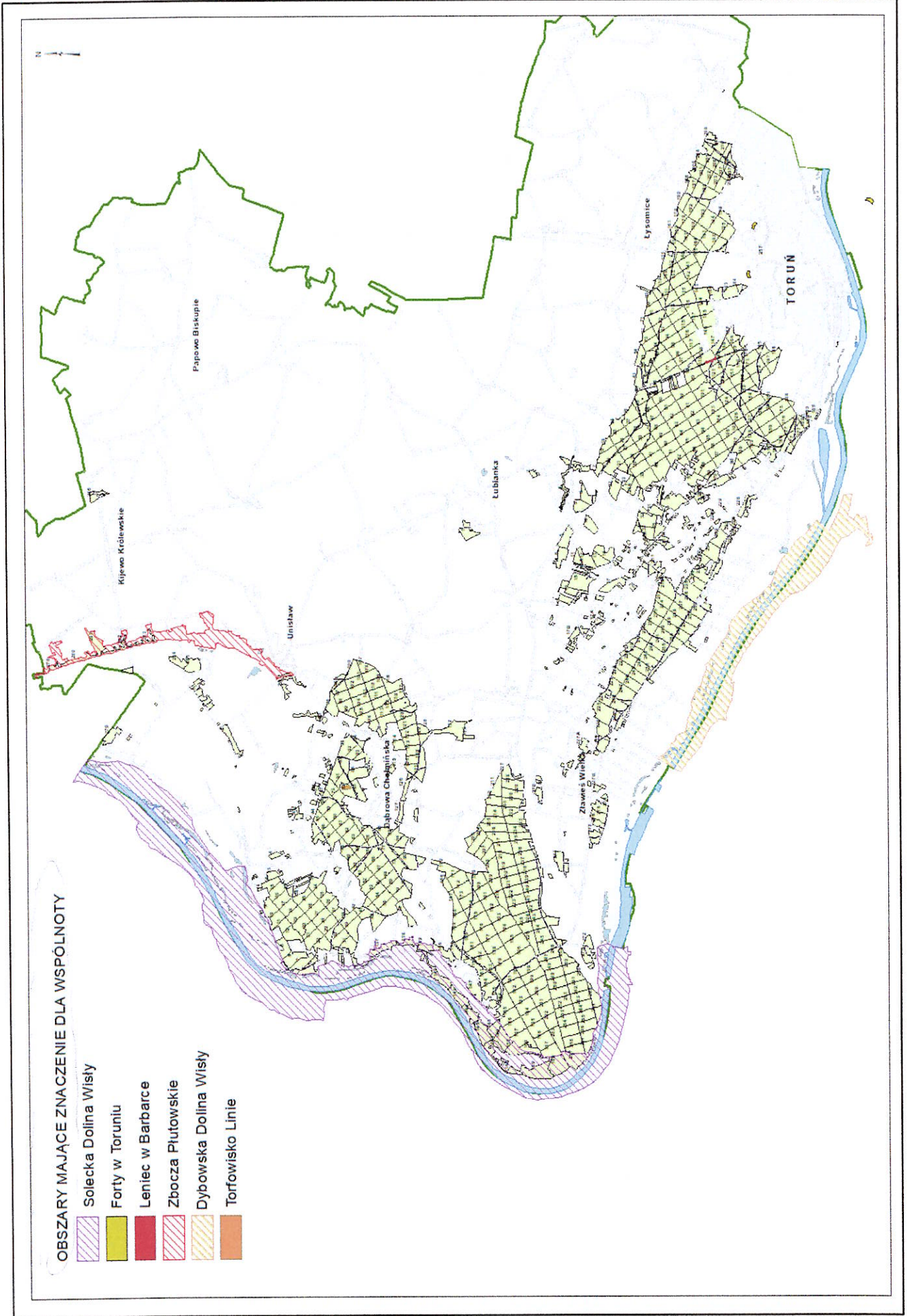
Dybowska Dolina Wisły (kod obszaru PLH 040011) o powierzchni ogólnej 1392,02 ha (w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa 704,97 ha – bez gruntów nadleśnictwa).

Obszar ten obejmuje 11 km odcinka doliny Wisły wraz z terenami zalewowymi (część prawobrzeżna – w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Toruń - ciągnie się wzdłuż wału przeciwpowodziowego. Na omawianym terenie stwierdzono wiele siedlisk z Załącznika II Dyrektywy siedliskowej, 2 gatunki ssaków (bóbr, wydra), 1 gatunek płaza (kumak nizinny), kilka gatunków ryb, także roślin oraz 23 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Obszar stanowi część ekologicznego korytarza Wisły, ważnego dla migracji wielu ptaków.

Forty w Toruniu (kod obszaru PLH 04 0001) o powierzchni ogólnej 12,91 ha – w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa bez gruntów nadleśnictwa.

Obszar obejmuje XIX-wieczne fortyfikacje obronne, w których każdej zimy gromadzi się duża liczba nietoperzy. Najważniejsze forty to IV i V (tylko w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa).

Torfowisko Linie (kod obszaru PLH 04 0020) o powierzchni ogólnej 5,30 ha (całość w stanie posiadania nadleśnictwa). Obszar stanowi część rezerwatu objętą ochroną czynną będący torfowiskiem przejściowym ze zbiorowiskiem brzozy karłowatej – *Betula nana*. Obszar ten posiada plan zadań ochronnych.

13.6. Zespół Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego

W skład Zespołu Parków Krajobrazowych wchodzi dwa parki krajobrazowe: Chełmiński oraz Nadwiślański. W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Toruń położony jest Chełmiński Park Krajobrazowy.

Powierzchnia ogólna Chełmińskiego Parku Krajobrazowego w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa obejmuje 14039,33 ha oraz w stanie posiadania nadleśnictwa 4934,51 ha. Chełmiński Park Krajobrazowy (w Zespole Parków) powołany został dla zachowania zróżnicowanego krajobrazu prawobrzeżnej części Doliny Dolnej Wisły z zachowanymi naturalnymi ekosystemami z mozaiką siedlisk łąkowych, starorzeczami, lasami łągowymi oraz stromymi zboczami, dolinkami erozyjnymi, wąwozami porośniętymi grądami zboczowymi, roślinnością kserotermiczną i zbiorowiskami zaroślowymi. Dolina Wisły jest korytarzem ekologicznym o znaczeniu europejskim.

Oprócz walorów przyrodniczych występują tutaj liczne zabytki kultury materialnej np. grodziska (Płutowo, Pień), zespół parkowo-pałacowy Ostromecko i inne.

Na omawianym obszarze znajdują się następujące rezerwaty przyrody: *Las Mariański, Linje, Płutowo, Reptowo, Wielka Kępa, Zbocza Płutowskie*.

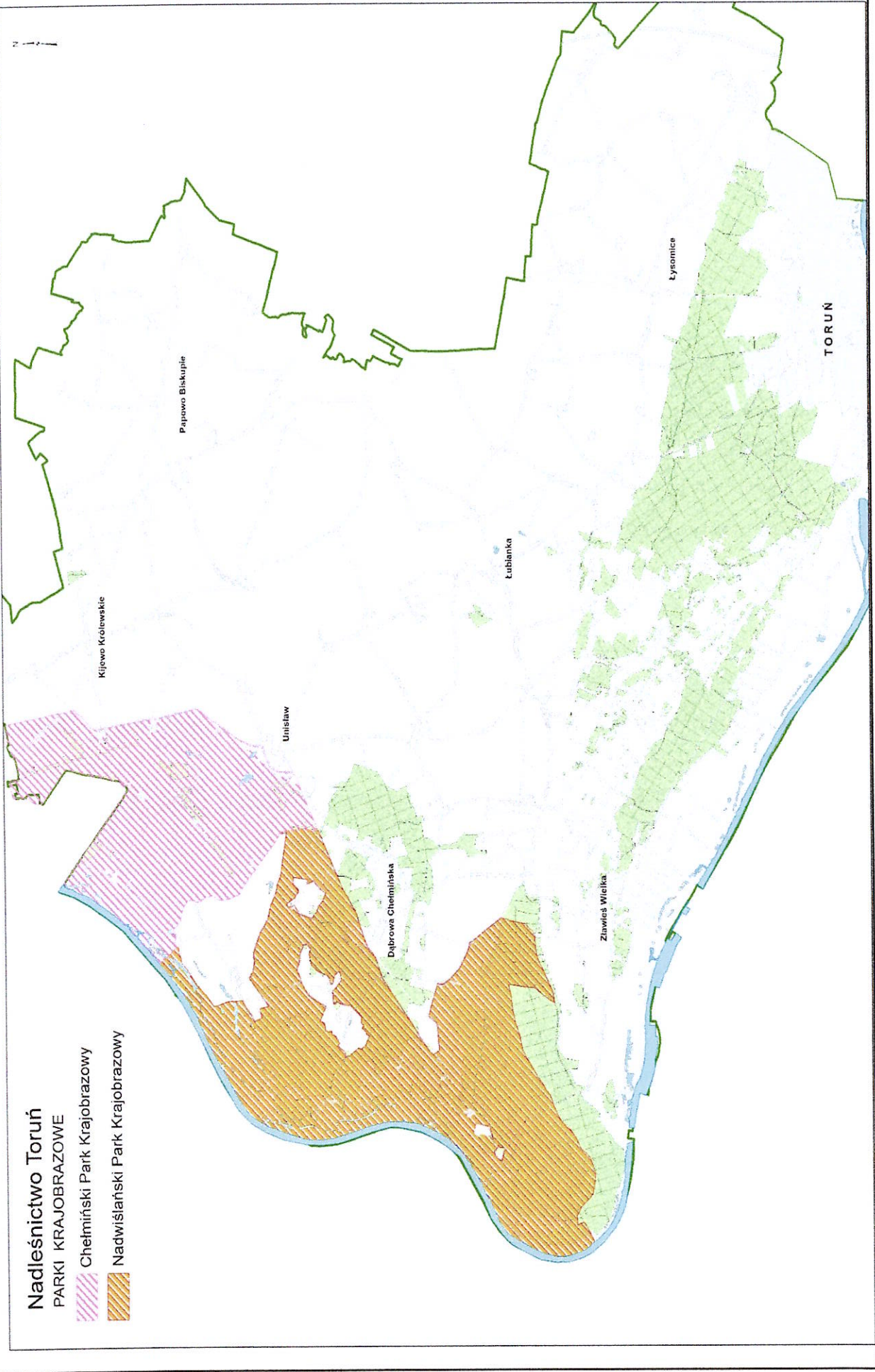
W granicach Parku znajdują się również obszary Natura 2000: *Dolina Dolnej Wisły (OSO), Solecka Dolina Wisły (OZW), Zbocza Płutowskie (OZW) oraz Linje (OZW)*.

Nadleśnictwo Toruń

PARKI KRAJOBRAZOWE

 Chełmiński Park Krajobrazowy

 Nadwiślański Park Krajobrazowy

13.7. Obszar Chronionego Krajobrazu

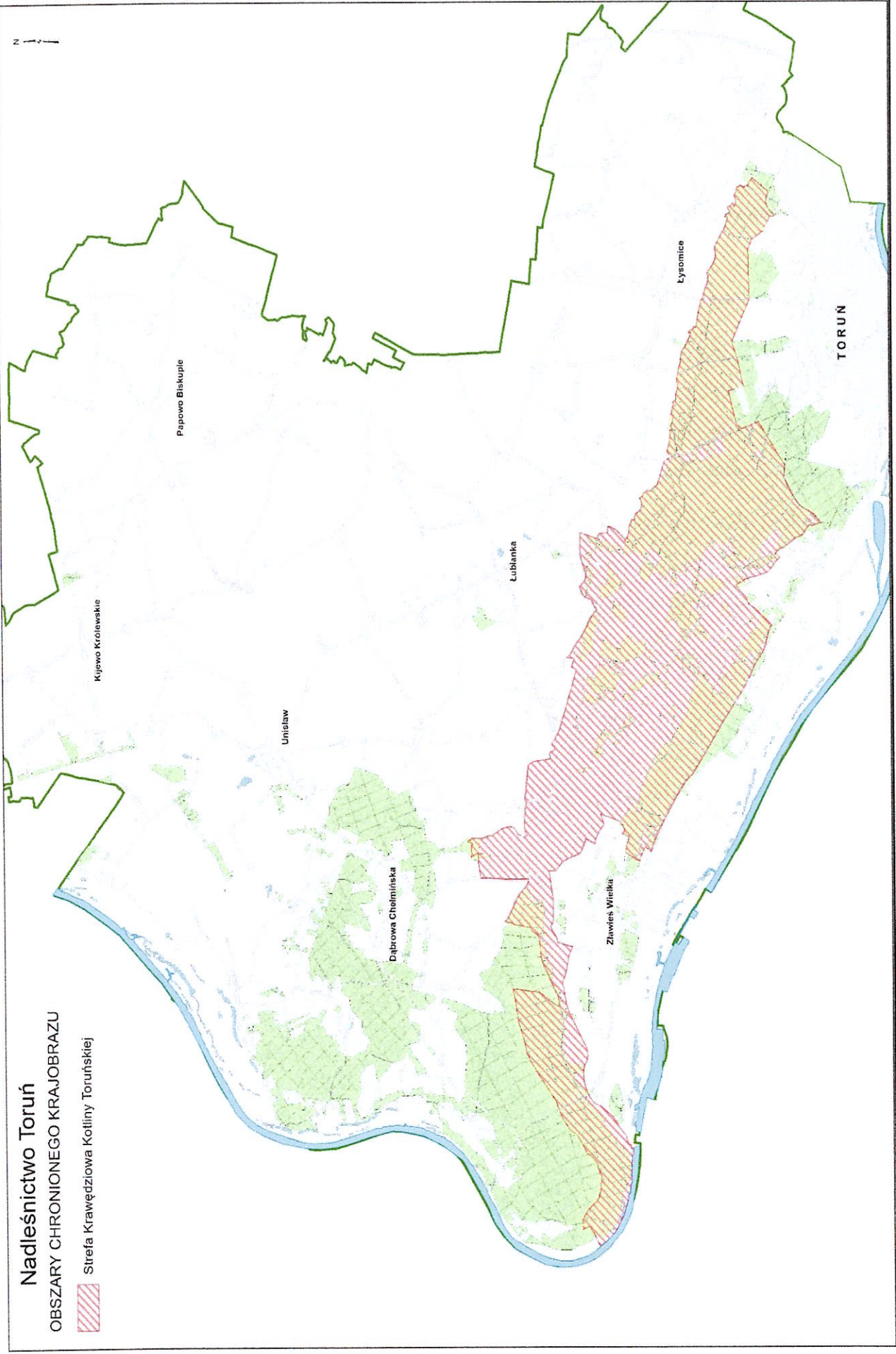
Obszar Chronionego Krajobrazu Strefy Krawędziowej Kotliny Toruńskiej

Obszar ten został utworzony na podstawie Rozporządzenia Wojewody Toruńskiego nr 21/92 z dnia 10 grudnia 1992 r. (Dz.U. Wojewody Toruńskiego nr 27, poz. 178 z 1992 r. ze zmianami) oraz Rozporządzenie nr 46/99 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 25 marca 1999 r. (Dz.U. Woj. Kuj.-Pom. z dnia 26 marca 1999 r., nr 19, poz. 117).

Obszar ten obejmuje urozmaiconą strefę krawędziową doliny Wisły z dużymi kompleksami leśnymi łączący się przestrzennie z Chełmińskim Parkiem Krajobrazowym. Powierzchnia ogólna obszaru wynosi 11811,50 ha, w tym w stanie posiadania nadleśnictwa 6515,40 ha.

Nadleśnictwo Toruń
OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

 Strefa Krawędziowa Kotliny Toruńskiej

13.8. Siedliska przyrodnicze chronione poza obszarem Natura 2000

W roku 2021-22 Nadleśnictwo zleciło Biuru Usług Ekologicznych i Leśnych "Quercus" Cyzman Wiesław, wykonanie weryfikacji cennych siedlisk przyrodniczych z listy siedlisk "Natura 2000" występujących poza wyznaczonymi obszarami Natura 2000. Wyniki pracy przekazano wykonawcy planu urządzenia lasu i POP.

13.9. Strefy ochronne ostoi

W nadleśnictwie wyznaczono strefy ochronne ostoi, miejsca rozrodu i przebywania rzadkiego gatunku ptaków objętego ochroną gatunkową dla następujących gatunków ptaków:

- bielika (*Haliaeetus albicilia*) – 2,
- bociana czarnego (*Ciconia nigra*) – 3,

13.10. Zespół krajobrazowo- parkowy

W Nadleśnictwie Toruń na terenie Leśnictwa Olek Uchwałą Nr XIII/137/2019 Rady Gminy Łubianka z dnia 16 grudnia 2020 r został ustanowiony zespół przyrodniczo-krajobrazowy o nazwie "Las Zamkowsko-Leszczyński". Celem ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego jest ochrona szczególnie cennego krajobrazu naturalnego zbocza doliny rzeki Struga Papowska Mała wraz z przecinającymi je wąwozami.

14. Promocja i edukacja

Nadleśnictwo Toruń realizuje działalność edukacyjną w oparciu o Program Edukacji Leśnej Społeczeństwa na lata 2013 - 2022. Wykorzystuje do tego celu następujące obiekty:

- **Punkt Edukacji Leśnej Olek w leśnictwie Olek**, który wyposażony jest w wiaty, miejsce do rozpalenia ogniska oraz sanitariaty, poza tym jest duża, bezpieczna polana na której przeprowadzane są zajęcia edukacyjne. Na polanie są też usytuowane liczne tablice edukacyjne, oraz różnego rodzaju instalacje pomagające w edukacji zarówno najmłodszych jak i starszych uczestników zajęć.

Dla tych, którzy czują potrzebę poszerzania wiedzy przyrodniczo-leśnej punkt w Olku jest dobrym miejscem zarówno dla zorganizowanych grup lub dla osób indywidualnych.

Punkt jest wyposażony w szereg tablic informujących o problemach zagrożenia pożarowego i zaśmiecania lasów oraz o zagadnieniach z zakresu łowiectwa i pozyskania drewna. Najmłodszy odnajdą dla siebie, ukrytą wśród świerków, zieloną klasę, gdzie będą mogli zapoznać się z florą i fauną okolicznych lasów.

Tematyka zajęć z leśnikiem obejmuje następujące zagadnienia: Funkcje lasów, Zagrożenia lasów, Pielęgnacja i ochrona lasów, Rok w pracy leśnika, Ochrona przyrody w lasach, Dary lasu – drewno, płody runa leśnego, świeże powietrze, drewno – surowiec doskonały i bogactwo naszych lasów, itp.

Pod wiatami można zjeść posiłek lub schronić się przed deszczem, w razie potrzeby i możliwości rozpalić ognisko.

Dla wszystkich jest to świetne miejsce do lepszego zrozumienia praw natury, ale także dla rekreacji i wypoczynku.

-Leśnictwo Szkołka Janowo

Teren szkoły jest wyjątkowo atrakcyjnym miejscem dla prowadzenia edukacji przyrodniczo-leśnej dla grup zorganizowanych, głównie szkolnych i przedszkolnych.

Teren szkoły jest wyposażony w wiatę, boisko do gry w siatkówkę i plac zabaw dla najmłodszych.

O lesie i pracy leśnika informują tablice, na których poznamy zasady prowadzenia gospodarki leśnej oraz istotne aspekty dotyczące hodowli lasu i ochrony lasu.

Tematyka zajęć obejmuje zagadnienia związane ze szkołkarstwem, pracą leśniczego szkołkarza, roli szkółek leśnych w zwiększaniu lesistości kraju, budowy warstwowej lasu. Podczas zajęć można nabyć wyjątkowej umiejętności rozpoznawania drzew i krzewów leśnych w różnych fazach rozwoju.

Pozostałe obiekty przeznaczone dla edukacji leśnej:

1. Leśna ścieżka przyrodnicza w Leśnictwie Wałdowo.

2. Punkt edukacji przyrodniczo-leśnej w Leśnictwie Łysomice.
3. Polana przy Leśniczówce Wrzosey, teren leśniczówki w Gutowie.
4. Inne, w zależności od potrzeb tereny leśne, np. rezerwat Las Piwnicki, teren wokół Stawów Przysieckich.

Edukacja leśna prowadzona jest zarówno w formie zajęć terenowych, głównie poprzez oprowadzanie dzieci i młodzieży po ścieżkach dydaktycznych i innych terenach naszych lasów oraz kameralnie, tj. prezentacje oraz pogadanki w przedszkolach i szkołach. Nadleśnictwo uczestniczy też w konkursach, poprzez udział w komisjach konkursowych i fundowanie nagród o tematyce leśno-przyrodniczej.

W ramach prowadzonej działalności edukacyjnej nadleśnictwo organizuje bądź uczestniczy w różnego rodzaju akcjach, inicjatywach, wydarzeniach itp., np.:

- prelekcje i pogadanki dotyczące ochrony przeciwpożarowej i zasad zachowania się w lesie,
- akcje o zasięgu krajowym „SadziMy#”, „SprzątaMy#”, „Sprzątanie Świata” „Choinka za krew”,
- współpraca ze szkołami w opracowaniu autorskich programów edukacji ekologicznej, konkursów i pikników tematycznych,
- edukacja w sieci – oficjalny profil Facebook, kanał Youtube oraz strona internetowa,
- współpraca z mediami np. audycje w telewizji regionalnej oraz artykuły w lokalnej prasie i radiu,
- zajęcia z dziećmi, młodzieżą i dorosłymi zarówno w punktach edukacji jak i w lesie,
- współpraca ze szkołami w realizacji tematów związanych z lasem i ochroną przyrody w ramach lekcji i kół przyrodniczych,
- pogadanki przyrodnicze o lesie z dziećmi i młodzieżą,
- współudział leśników w akcji „Dzień Ziemi” organizowanej przez szkoły,
- stoisko Nadleśnictwa (eksponaty, konkursy) na różnego rodzaju wydarzeniach, festynach, dożynkach,
- współpraca w licznych wydarzeniach z Radiem Gra- zarówno na terenach leśnych jak i miasta Torunia,
- warsztaty edukacyjne dla nauczycieli,
- współudział w akcjach organizowanych przez różnego rodzaju instytucje i fundacje na terenie miejscowości z obszaru zarządzanego przez Nadleśnictwo Toruń,
- współpraca z miejscowymi szkołami i przedszkolami w organizacji konkursów przyrodniczo-ekologicznych dla dzieci i młodzieży,

- współdziałal w organizacji imprez biegowych na terenach Nadleśnictwa Toruń,
- współdziałal w organizacji Duathlonu razem z LKS Ostromecko,
- współdziałal w organizacji imprez Nordic Walking razem z fundacją Wytrwam- w tym bicie rekordów świata,
- na swoim terenie gościmy uczestników licznych półkolonii odbywających się na terenie miasta Torunia,
- współpracujemy z „uniwersytetami trzeciego wieku”- zarówno prowadząc prelekcje w lesie jak i w ich siedzibach,
- organizacja akcji „Sadzenia lasu” dla lokalnej społeczności i firm,
- zajęcia z dziećmi i młodzieżą na ścieżce edukacyjnej w Leśnictwie Wałdowo oraz Strzyżawa, z dziećmi ze szkół i przedszkoli znajdujących się na terenie obrębu Ostromecko,
- przekazywanie materiałów edukacyjnych do szkół i przedszkoli,
- pomoc leśników w utrzymaniu i dosadzaniu w ogrodach przy szkołach i przedszkolach roślinności.

Odbiorcy edukacji przyrodniczo-leśnej.

Odbiorcami edukacji są szkoły i przedszkola w Toruniu oraz inne położone w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa. Większość szkół korzysta z edukacji leśnej doraźnie, raz, dwa razy w roku. Systematyczna współpraca, realizowanie cyklicznych zajęć, projektów i konkursów jest realizowana z następującymi szkołami:

- Zespół Szkół w Górsku.
- Zespół Szkół w Dąbrowie Chełmińskiej.
- Szkoła Podstawowa w Świerczynkach.
- Zespół Szkół w Łysomicach.
- Szkoła Podstawowa w Łążynie.
- Szkoła Leśna na Barbarce prowadzone przez Stowarzyszenie Ekologiczne „Tilia”.

W ramach edukacji Nadleśnictwo współpracuje z urzędami gmin i miast w zasięgu terytorialnym swojego działania; szkołami średnimi oraz uczelniami wyższymi; organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami oraz lokalnymi grupami działania, kołami regionalnymi, innymi organizacjami

Przewiduje się rozwinięcie prowadzenia działalności edukacyjnej w kolejnych latach, w szczególności z wykorzystaniem mediów społecznościowych oraz platform internetowych.

W związku z toczącymi się pracami nad nowym Planem Urządzenia Lasu na lata 2023-32, równoległe trwają przygotowania do opracowania nowego „Programu edukacji leśnej społeczeństwa na lata 2023-32”.

15. Infrastruktura techniczna

W latach 2013-2022, Nadleśnictwo Toruń zrealizowało następujące przedsięwzięcia inwestycyjne:

2013	
	Przebudowa drogi leśnej ppoż. w L. Kamieniec dł. 1,9 km Przebudowa drogi leśnej ppoż. w L. Wrzosa (były Przysiek) dł. 2,4 km Przebudowa drogi leśnej ppoż. w L. Strzyżawa Wałdowo dł. 3,073 km Budowa oczyszczalni ścieków w L. Strzyżawa Budowa zbiorników retencyjnych w L. Łysomice Budowa sześć miejsc postoju Budowa bud. gosp. w L. Raciniewo Budowa bud. gosp. w L. Kamieniec Ogrodzenie L. Kamieniec Przebudowa podjazdu w L. Janowo Przeb. B.m. L. Gutowo – wykonanie sanitariatu w kancelarii i łazienki Wykonanie ogrodzenia bazy n-ctwa Przebudowa placu w n-ctwie Przebudowa b.m. osady podleśniczego w Olku Przebudowa wiaty stalowej w Toruniu ul. Polna 34/38 Budowa wiaty drewnianej ogrod. w L. Kamieniec
2014	
	Przebudowa drogi leśnej w L. Olek dł. 1 km -asfaltowa Przebudowa budynku gospodarczego + sanitariat w kancelarii L. Wrzosa+budowa ogrodzenia Rozbiórka budynków gospodarczych i magazynu oraz budowa nowego budynku gospodarczego oraz ogrodzenia w L. Łysomice Przebudowa bud. gosp. w L. Gutowo Przebudowa drogi leśnej ppoż. w L. Raciniewo dł. 2,7 km Lokal mieszkalny pl. Św. Katarzyny 13/10
2015	
	Przebudowa drogi leśnej ppoż. nr 2/1 w L. Olek-Przysiek dł. 4,139 km Przebudowa drogi leśnej pokłeskowej w Leśnictwie Olek dł. 2,74993 km Budowa leśniczówki Wałdowo (budynek mieszkalny i gospodarczy; oczyszczalnia ścieków; ogrodzenie; chodniki; miejsce postoju pojazdów; droga dojazdowa do leśniczówki.) MRN - Budowa zbiornika retencyjnego, zastawek oraz odtworzenie warunków wodnych na Chorabiu w L. Olek Budowa magazynu chłodni i mag. chemicznym dla Szkółki Janowo Przebudowa placu manewrowego, miejsc postoju i drogi dojazdowej dla Szkółki Janowo Wykonanie toalety w kancelarii L. Kamieniec Budowa przyłącza wodociągowego w osadzie 2-rodz. w Skłudzewie Rozbudowa placu manewrowego na terenie Nadleśnictwa Toruń

2016	
	Przebudowa drogi leśnej ppoż w L. Wrzosey dł. 1,5 km
	Przebudowa b.m.leśniczówki Strzyżawa
	Przebudowa bud. gosp., ogrodzenia i drogi leśniczówki Strzyżawa
	Budowa wodociągu do L. Raciniewo
	Wykonanie studni głębinowej w Szkółce Zespólonej Janowo
	Budowa trzech oczyszczalni ścieków w Gutowie, Olku i Toruniu
	Budowa oczyszczalni ścieków w 4-rodz. w Strzyżawie 19
	Budowa drewnutni w L. Gutowo
	Budowa drewnutni w L. Kamieniec
	Dobudowa sanitariatu do kancelarii w L. Janowo
	Przebudowa bud. prod. pom. (magazynu) w Toruniu ul. Polna 34/38
	Montaż klimatyzacji w budynku bazy ppoż na lotnisku w Toruniu
	Przebudowa MPP w L. Olek
	Wykonanie toalety w kancelarii L. Kamieniec
	Budowa ogrodzenia leśniczówki Janowo
	Wiata Szkółka
	Budowa wiaty edukacyjnej w L. Strzyżawa
	Budowa placu zabaw w Szkółce Janowo
2017	
	Zadaszenie nad myjnią chemiczną w Szkółce Janowo
	Budowa ścieżki edukacyjnej w Leśnictwie Olek
	Budowa wodociągu do leśniczówki i podleśniczówki w Olku
	Adaptacja cz. strychu na cz. mieszk. w l. Raciniewo
	Budowa trzech zbiorników ppoż o poj. 50 tys. litrów.
	Przebudowa podwórka w leśniczówce Gutowo
	Budowa wiaty w leśniczówce Gutowo na sprzęt z OTL Jarocin
	Budowa oczyszczalni ścieków do 3-rodz. b.m. w Mozgowinie
	Przebudowa bud. gosp. leś. Olek wraz z demontażem wieży ppoż.
	Powierzchniowe utrwalenie nawierzchni drogi 2/1 w L. Olek
	Powierzchniowe utrwalenie nawierzchni drogi do Szkółki Janowo
	Powierzchniowe utrwalenie nawierzchni drogi do leśniczówki Raciniewo
	Powierzchniowe utrw. naw. dr 10/2 w L. Strzyż. -Waldowo
	Powierzchniowe utrwalenie nawierzchni drogi 3/1 w L. Wrzosey
	Powierzchniowe utrwalenie nawierzchni drogi 14/1 w L. Janowo
	Przebudowa placów manewrowych przy dwóch punktach ppoż.
	Wykonanie wiaty edukacyjnej w leśniczówce Gutowo
	Wykonanie pokrycia dachowego bud. gosp. w L. Janowo
	Przebudowa miejsc postoju pojazdów przy L. Waldowo
	Wizualizacja n-ctwa w Toruniu przy ul. Sz. Chelmińska
	Rozbiórka starego i budowa nowego ogrodzenie w osadzie podl. Olek
	Budowa wiaty na drewno w osadzie nadleśniczego w Toruniu ul. Sz. Chelm
	Montaż hydrantu wraz z przyłączami w Szkółce Leśnej Janowo
	Montaż napędu do bramy wjazdowej leśniczówki Waldowo
	Montaż kotła na pelet w b.m. Szkółki Leśnej Janowo
	Budowa ogrodzenie drew. W Szkółce L. Janowo
	Budowa studni w Szkółce Janowo
2018	
	Budowa przyłączy energetycznych do dwóch wieży ppoż.
	Wymiana źródła ciepła w osadzie N-czego

	Wykonanie dokumentacji projektowej na rozbudowę siedziby nadleśnictwa
	Zakup samojezdnej równiarki drogowej
2019	
	Modernizacja budynku magazynowo-usługowego (po starej kotłowni)
	Wykonanie placu manewrowego na Szkółce Leśnej Janowo
	Modernizacja systemu ppoż.
2020	
	Zakup głowicy p4t do przycinania gałęzi
	Kontynuacja rozbudowy siedziby Nadleśnictwa Toruń
2021	
	Kontynuacja rozbudowy siedziby Nadleśnictwa Toruń
	Modernizacja kotłowni wraz z wymianą kotła grzewczego w leśniczówce Kamieniec
	Zmiana sposobu użytkowania bud. po kotłowni wraz z wykonaniem docieplenia nr inw. 101-00247
2022	
	Stacja ładowania pojazdów elektrycznych
	Rozbudowa wraz ze zmianą sposobu użytkowania budynku przemysłowego na bud. biurowy (nr inw. 104-00241)
	Zakup i montaż agregatu prądotwórczego
	Zakup samochodu elektrycznego

III. Uwagi końcowe

Składam podziękowania całemu zespołowi Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Gdyni za rzetelne i terminowe przygotowanie materiałów do opracowania projektu PUL dla Nadleśnictwa Toruń oraz za bardzo dobrą współpracę z pracownikami Nadleśnictwa.

Szczególne podziękowania kieruję do Pana Jarosława Sidorowicza, Kierownika Zespołu Urzędzeniowego za bieżącą, szczegółową wymianę informacji w celu przygotowania projektu planu urzędzeniowego.

Opracował zespół:

*Grzegorz Burzacki – Inż. Nadzoru,
Aneta Rutkowska – Spec. S.L.,
Milena Hnat – Spec. S. L.,
Joanna Pajkert-Lipska – Spec. S.L.,
Hubert Grabara – Spec. S.L.,
Hubert Meyer – Sekretarz,
Ryszard Wiesiołek – Z-ca Nadleśniczego.*

Toruń, dnia 30 września 2022 r.